

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019

Jaroslav Ondroušek

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ÚLOHA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCI

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Autor: Jaroslav Ondroušek, Ochrana obyvatelstva

Olomouc 2019

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení: Jaroslav Ondroušek

Název bakalářské práce: Úloha sboru dobrovolných hasičů v obci

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Rok obhajoby: 2019

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá integrovaným záchranným systémem, konkrétně sborem dobrovolných hasičů a jejich úkoly v obci. Hlavním cílem je seznámit čtenáře s povinnostmi, které vykonává dobrovolný hasič v obci, zjistit informovanost nejen dospělých ale i mladých občanů (formou dotazníků). Seznámit čtenáře také se spoluprací mezi obcí a sborem dobrovolných hasičů.

Klíčová slova: Integrovaný záchranný systém, sbor dobrovolných hasičů, povinnosti, úlohy, dotazník, spolupráce

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Jaroslav Ondroušek

Title of the bachelor thesis: The role of volunteer firemen in the village

Department: Creation of applied physical activity

Supervisor: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

The year of presentation: 2019

Abstract: The bachelor thesis deals with an integrated rescue system, specifically with a group of volunteer firefighters and their tasks in the village. The main objective is to inform the reader of the duties performed by the volunteer fireman in the municipality, to make sure not only adults but also young people are informed (in the form of questionnaires). To inform the reader also about the cooperation between the municipality and the voluntary fire brigade.

Keywords: Integrated rescue systém, volunteer fighters, responsibilities, tasks, questionnaire, cooperation

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí doc. Ing. Jaromíra Nováka, CSc., uvedl jsem všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne:

Podpis:

Děkuji vedoucímu práce mé bakalářské práce doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za odbornou pomoc a cenné rady. Také bych chtěl poděkovat Michalovi Chytilovi, Aloisovi Kolářovi a Davidovi Lakomému, že si udělali čas a provedli se mnou rozhovor.

Obsah

1	Úvod	10
2	Historie hasičského záchranného sboru	11
2.1	Historie jednotek požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje	13
3	Integrovaný záchranný systém	13
3.1	Vymezení pojmů v zákoně o Integrovaném záchranném systému	14
3.1.1	<i>Mimořádná událost</i>	15
3.1.2	<i>Záchranné práce</i>	15
3.1.3	<i>Likvidační práce</i>	15
3.1.4	<i>Ochrana obyvatelstva</i>	15
3.1.5	<i>Zařízení civilní ochrany</i>	16
3.1.6	<i>Věcná pomoc</i>	16
3.1.7	<i>Osobní pomoc</i>	16
3.2	Základní složky Integrovaného záchranného systému	16
3.2.1	<i>Hasičský záchranný sbor České republiky</i>	17
3.2.2	<i>Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje</i>	19
3.2.3	<i>Policie České republiky</i>	22
3.2.4	<i>Poskytovatel zdravotnické záchranné služby</i>	23
3.3	Ostatní složky Integrovaného záchranného systému	26
3.3.1	<i>Armáda České republiky</i>	27
3.3.2	<i>Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory</i>	28
3.3.3	<i>Ostatní záchranné sbory</i>	29
3.3.4	<i>Ostatní složky Integrovaného záchranného systému</i>	30
4	Úkoly jednotek požární ochrany v oblasti ochrany obyvatelstva	30
4.1	Plnění úkolů obce v oblasti ochrany obyvatelstva	30
4.2	Úkoly JPO v oblasti ochrany obyvatelstva	31

4.2.1	<i>Speciální úkoly předurčených JPO na úseku ochrany obyvatelstva</i>	31
4.2.2	<i>Obecné úkoly JPO při záchranných a likvidačních pracích</i>	33
4.2.3	<i>Odborná příprava JPO v oblasti ochrany obyvatelstva</i>	35
5	Cíle	36
5.1	Dílčí cíle.....	36
6	Metodika	37
7	Výsledky – Vyhodnocení dotazníku	38
7.1	Otázka č. 1 – Pohlaví	38
7.2	Otázka č. 2 – Věk.....	39
7.3	Otázka č. 3 - Dosažené vzdělání	40
7.4	Otázka č. 4 – Bydliště	41
7.5	Otázka č. 5 – Zkratka IZS	42
7.6	Otázka č. 6 – Telefonní číslo IZS	43
7.7	Otázka č. 7 – Nutnost použití tísňového volání	44
7.8	Otázka č. 8 - SDH jako základní složka IZS	45
7.9	Otázka č. 9 – Aktivita SDH v Obci.....	46
7.10	Otázka č. 10 – Akce SDH na území obce	47
7.11	Otázka č. 11 – Bezpečnost za přítomnosti SDH.....	48
7.12	Otázka č. 12 – Informovanost o IZS ve školách.....	50
7.13	Otázka č. 13 – Forma informovanosti obyvatelstva o požární ochraně.....	51
7.14	Otázka č. 14 – Kroužky vedené SDH	53
7.15	Otázka č. 15 – Hodnocení SDH v obci	53
8	Rozhovor se členy SDH	56
8.1	Smržice	56
8.1.1	<i>Úlohy v obci</i>	57
8.2	Protivanov	57
8.2.1	<i>Úlohy v obci</i>	58

8.3	Kostelec na Hané	58
8.3.1	<i>Úlohy v obci</i>	59
9	Závěry	60
10	Souhrn	61
11	Summary	62
12	Referenční seznam	63
12.1	Literární zdroje.....	63
12.2	Internetové zdroje	64
12.3	Právní předpisy	64

1 Úvod

K vypracování mé bakalářské práce jsem si vybral téma „Úloha sboru dobrovolných hasičů“. Hlavním cílem práce je informovat čtenáře jakou úlohu plní sbor dobrovolných hasičů v obci, od pořádání akcí po výjezdy k nehodám či požárům.

Téma jsem zvolil, protože záchranné sbory mi vždy byly blízké. Už jako malý kluk jsem byl fascinován hasičským záchranným sborem, jednotkami požární ochrany, armádou České republiky. Nejvíce jsem byl zadíván a dodnes jsem do techniky, kterou využívají. A také mě zajímá funkce dobrovolných hasičů v obci. Mnozí si dle mého názoru řeknou „k čemu jsou dobrovolní hasiči, když máme profíky“. Rád bych se zaměřil právě na toto téma a zodpověděl tuto otázku k čemu jednotky požární ochrany, tedy dobrovolní hasiči v obci jsou a jaké plní funkce.

V bakalářské práci jsem uvedl něco o historii hasičstva vůbec, dále jsem se věnoval složkám Integrovaného záchranného systému, protože jednotky požární ochrany patří do hlavních složek integrovaného záchranného systému. Na základě dotazníku, který jsem vytvořil, jsem zjistil, že nadpoloviční většina by přiřadila jednotky požární ochrany do složek ostatních. Proto bych rád pojednal o Integrovaném záchranném systému a trochu jej popsal. Dále jsem se věnoval sboru dobrovolných hasičů a podrobně jej popsal. Jak už jsem se zmínil, rád bych popsal jejich hlavní funkce a úkoly v obci, spolupráce s hasičským záchranným sborem.

V praktické části jsem se věnoval dotazníku. Vytvořil jsem dotazník a zaznamenal odpovědi na téma informovanost obyvatelstva o integrovaném záchranném systému, který je zaměřen na vědomosti obyvatelstva o integrovaném záchranném systému a také funkce a úlohy vykonávané dobrovolnými hasiči v obci. V druhé části jsem se věnoval rozhovoru se členy sboru dobrovolných hasičů. Členy jsem vyzpovídal a zjistil jsem jednotlivé úkoly, které plní.

2 Historie hasičského záchranného sboru

Hasičský záchranný sbor jako takový, nese dlouhou historii. Proto je třeba tyto dvě skupiny rozebrat co možná nejlépe, aby měl čtenář přehled, co vše předcházelo jednotlivým sborům tak, jak je dnes známe. V této části se budu zabývat převážně hasičským záchranným sborem a následně pak jednotkami požární ochrany.

V některých větších městech, již za první Československé republiky fungovaly tzv. „veřejné (komunální) požární jednotky z povolání. V ostatních obcích a městech, se ale využívaly předpisy převzaté z Rakouska-Uherska. Tyto předpisy, umožňovaly starostům zodpovědnost za hašení přenášet na dobrovolné hasičské sbory. Bohužel jejich materiální potřeby byly hrazeny jen částečně. V málo případech byly některé hasičské sbory doplněny městským zaměstnancem, který vykonával funkci velitele nebo strojníka (Vilášek et al., 2014).

Potřebě průmyslového státu v době míru i za války byl uvedený stav nedostačující. V protektorátu, kde změna taky nenastala, byl vydán překlad německého zákona jako vládní nařízení o hasičstvu – veřejné (městské) požární útvary se v Německu nazývaly požární policie a byly řízeny ministerstvem vnitra. Následně, přibližně v roce 1942 byl v protektorátu stanoven pluk požární policie Čechy-Morava. Mužstvo pluku tvořili: čeští četníci, příslušníci finanční stráže a důstojníci (Vilášek et al., 2014).

Podle Viláška et al., (2014) byla po válce požární ochrana zařazena do oboru působnosti ministerstva vnitra (jemuž také příslušel nevyšší dohled a řízení), plnění úkolů na úseku požární ochrany pak zajišťovaly národní výbory (místní, okresní a krajské), jejichž výkonným orgánem pro tuto oblast bylo hasičstvo, které bylo dobrovolné, z povolání nebo závodní. Hasičstvo z povolání muselo ze zákona zřídit všechny obce s počtem obyvatel nad 50 000 nebo i obce menší, pokud tak rozhodl krajský národní výbor. Velitel hasičstva veřejného a závodního byl oprávněn při zásahu činit potřebná opatření jménem příslušného národního výboru. (p.23)

K reorganizaci požární ochrany, která byla zásadní, došlo v souvislosti s přijetím zákona o ostatním požárním dozoru a požární ochraně v roce 1953. V důsledku přijetí zákona se veřejné a závodní jednotky staly výkonnými jednotkami požární ochrany. Na principech vojenské organizované složky pak byla budována požární ochrana. Národní

výbory, orgány státního požárního dozoru a ministr vnitra, pak měli odpovědnost za požární bezpečnost. Všeobecné řízení požární ochrany a dozor na ní příslušel ministru vnitra.

Vilášek et al., (2014) uvádí, že přijetím nového zákona o požární ochraně v roce 1958 však došlo k postupné decentralizaci požární ochrany a následnému oslabení její úrovně. Organizace státního požárního dozoru byla tímto zákonem zcela rozbita. Státní orgány požární ochrany byly podřízené orgánům národních výborů, které nebyly odborně na výši, a celá řada státních funkcí byla předána dobrovolné organizaci Československý svaz státní ochrany. 60. léta jsou proto charakterizována snahou o zavedení nové právní úpravy požární ochrany (p.23)

Činnost jednotek požární ochrany ze zásahů u požárů se začala měnit počátkem 70. let ve prospěch technických zásahů. V dnešní době tak většina zásahů tvoří nejen zásahy u požárů, ale také zásahy u dopravních nehod, při živelných pohromách nebo také různé odstraňování překážek a vyprošťování osob. Jednotky požární ochrany, které jsou profesionální postupně nahrazovaly svou akceschopností některé druhy technických služeb a přebíraly stále větší kompetence v oblasti přípravy státu a jeho orgánů na mimořádné události a v provádění záchranných a likvidačních prací během mimořádné události. Organizace a právní úprava proto byl nezbytná kvůli této skutečnosti (Vilášek et al., 2014).

Již v roce 1985 došlo k vydání zákona o požární ochraně, který přes řadu novelizací zůstává dosud v platnosti. Tento zákon mj. základní povinnosti fyzických osob a firem v oblasti požární ochrany a vymezuje kompetence hasičů při dozoru nad dodržováním těchto povinností (Vilášek et al., 2014, 24).

Hasičský záchranný sbor ČR získal svůj název roku 1995 a vyvrcholil na přelomu tisíciletí. Byla rozšířena působnost ministerstva vnitra o problematiku krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému. V souvislosti s tím byly Parlamentem ČR projednány a schváleny nové zákony. Dnem 1. ledna 2001 pak nabyla svou účinnost nová právní úprava, která znamenala zásadní změnu v postavení působnosti a organizace Hasičského záchranného sboru ČR. Hasičský záchranný sbor ČR tak hraje v nynější době roli v přípravách státu na mimořádné události, hrozbu terorismu, průmyslové havárie nebo živelné katastrofy (Vilášek et al., 2014)

2.1 Historie jednotek požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje

V Čechách začaly dobrovolné hasičské sbory vznikat od roku 1845, během dalších dvaceti let jich bylo už 107. Jako první dobrovolný hasičský spolek na území Rakouska-Uherska bývá označován spolek dobrovolných hasičů Zákupy, který byl založen roku 1850. Už roku 1851 byla v Praze ustanovena první požární záloha, jejíž členy byli řemeslníci, kteří byli znalí v práci s ohněm. V roce 1853 však došlo k podstatné změně pražské požární ochrany, kdy městská rada rozhodla, že úklid Malé Strany vezme do vlastních rukou, a uložila okresnímu dozorcí Aloisi Pastovi, aby sehnal třicet mužů, z nichž mělo být osm vycvičeno speciálně pro hasičské práce. Tito muži byli zároveň základem prvního placeného hasičského sboru u nás, kteří 11. června 1881 zasahovali u požáru Národního divadla (Vilášek et al., 2014).

Podle Viláška (2014) je v dnešní době u jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí více než 70 000 hasičů, kteří s profesionálními úzce spolupracují. Uvádí také, že v roce 2008 zasahovaly jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí u 32 507 mimořádných událostí – likvidovaly například 13 609 požárů, zasahovaly u 3054 dopravních nehod a pomáhaly odstraňovat následky 3737 případů živelných pohrom.

3 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém jako takový nese dlouhou historii a myslím si, že v dnešní době je velice důležitým systémem, bez kterého by byl dnešní svět mnohem těžší. Myslím si, že systém je velice dobře nastaven a všechny složky, ať už hlavní, nebo ostatní, velice dobře kooperují a plní své funkce zodpovědně a profesionálně. Proto je velmi důležité si v této práci objasnit, co to vůbec integrovaný záchranný systém je, rozdělit si jej na složky základní, ostatní a následně jej popsat.

Dle zákona č. 239/2000 sb. je Integrovaný záchranný systém koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních pracích. Integrovaný záchranný systém se podle zákona použije v přípravě

na mimořádnou událost a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.

Z každodenní činnosti záchranářů při odstraňování následků mimořádné události nebo krizové situace a zejména z nutnosti společné činnosti všech subjektů, vyplynula potřeba vzniku integrovaného záchranného systému (Blažková et al., 2015).

Při zásahu, jsou složky integrovaného záchranného systému povinny se řídit příkazy velitele zásahu, starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje nebo ministerstva vnitra při provádění záchranných a likvidačních prací. (Blažková et al., 2015).

Blažková et al., (2015) uvádí, že při provádění záchranných a likvidačních prací za nouzového stavu, stavu ohrožení nebo válečného stavu se složky IZS řídí pokyny ministerstva vnitra. Za stavu nebezpečí se složky IZS na území příslušného kraje řídí pokyny hejtmana kraje.

Integrovaný záchranný systém má stálé orgány pro koordinaci, kterými jsou operační a informační střediska IZS („OPIS IZS“). Patří mezi ně operační střediska hasičského záchranného sboru („OPIS HZS kraje“) a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru („OPIS GR HZS“) (Smetana & Kratochvílová, 2007).

Zákon č. 239/2000 sb. o integrovaném záchranném systému rozděluje integrovaný záchranný systém na složky základní a ostatní.

3.1 Vymezení pojmů v zákoně o Integrovaném záchranném systému

Zákon č. 239/2000 sb. vymezuje několik základních pojmů, které je nutno znát před následujícími kapitoly.

3.1.1 Mimořádná událost

Podle zákona č. 239/2000 Sb., je mimořádná událost závažná, časově těžko předvídatelná a prostorově ohraničená příhoda způsobená vlivem živelní pohromy, technické nebo technologické havárie, provozní poruchy, případně úmyslného jednání člověka, které vyvolává narušení stability systému nebo probíhajících dějů a činností, ohrožuje životy a zdraví osob, hmotné a kulturní statky, či životní prostředí.

3.1.2 Záchranné práce

Zákon č. 239/2000 Sb., definuje záchranné práce jako činnost vedoucí k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

3.1.3 Likvidační práce

Zákon č. 239/2000 sb. o IZS definuje likvidační práce jako činnost vedoucí k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

3.1.4 Ochrana obyvatelstva

Ochranu obyvatelstva můžeme chápat jako nějaké plnění úkolů civilní ochrany, zejména pak varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku (Zákon č. 239/2000 Sb.).

3.1.5 Zařízení civilní ochrany

Dle zákona č. 239/2000 sb. o IZS můžeme zařízení civilní ochrany chápat jako právní subjektivitu (dále jen „zařízení civilní ochrany“) jako součást právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva. Tvoří je zaměstnanec nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky.

3.1.6 Věcná pomoc

Zákon č. 239/2000 Sb., hovoří o věcné pomoci jako o poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; věcnou pomoc se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje.

3.1.7 Osobní pomoc

Osobní pomoc je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje (zákon 239/2000 Sb.).

3.2 Základní složky Integrovaného záchranného systému

Mezi základní složky integrovaného záchranného systému patří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnický záchranná služba a Policie české republiky (Zákon č. 239/2000 Sb.).

Složky IZS nám zajišťují nepřetržitou pohotovost při vzniku mimořádné události a její zásah na místě mimořádné události (Blažková et al., 2015).

3.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor zná jistě každý a určitě se s ním už většina potkala, ať už to byl nějaký požár nebo dopravní nehoda, tak v lepším případě pouze jako projíždějící vozidla s majákem a houkačkou. Hasičský záchranný sbor plní velmi důležitou roli v IZS a je jeho hlavním pilířem. Jeho práce je jedna z nejtěžších a také nejdůležitějších, dle mého názoru. Denně zachraňuje lidské životy, zdraví, majetkové hodnoty a životní prostředí.

Hasičský záchranný sbor České republiky byl vytvořen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Základním posláním je *„chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech“*. (Linhart, 2006)

Hasičský záchranný sbor plní své úkoly na základě podmínek stanovených zejména zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. (Vilášek et al., 2014).

Smetana a Kratochvilová (2007) uvádí, že Hasičský záchranný sbor tvoří:

- Generální ředitelství hasičského záchranného sboru (GŘ HZS), které je součástí ministerstva vnitra,
- Hasičské záchranné sbory krajů, kterých je celkem 14,
- Střední odborná škola PO a Vyšší odborná škola PO ve Frýdku-Místku,
- 4 odborná učiliště PO, a to ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech,
- Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,
- Technický ústav PO Praha,
- Opravárenský závod Olomouc,
- Základna logistiky Olomouc,

Dle Navrátila (2006), je hasičský záchranný sbor České republiky tvořen generálním ředitelstvím HZS ČR (GŘ HZS ČR), které je součástí Ministerstva vnitra. Součástí GŘ HZS ČR je ústřední operační a informační středisko a součástí hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje) krajské operační a informační středisko. GŘ HZS ČR řídí vzdělávací, technická a účelová zařízení HZS ČR.

3.2.1.1 Stanice a jednotky HZS krajů

HZS krajů je základním článkem HZS ČR. V České republice je jich 234 a na některé výjimky jsou v obcích s rozšířenou působností. Pod pojmem jednotka HZS kraje si můžeme představit síly a prostředky určené pro výjezd k mimořádné události (Smetana & Kratochvílová, 2007).

Dle velikosti se jednotky dělí na:

- Obřad (větší uskupení sil a prostředků pro mezikrajskou či mezinárodní pomoc),
- Čety (2 a více družstev),
- Družstvo (6 hasičů s technikou),
- Družstvo o sníženém počtu stavu (4 hasiči s technikou),
- Skupina (2-3 hasiči s technikou).

Využívané je však nejběžněji družstvo o sníženém početním stavu – tyto síly a prostředky jsou základním systémovým prvkem plošného pokrytí území krajů jednotkami PO (Smetana & Kratochvílová, 2007).

3.2.1.2 Operační a informační střediska HZS ČR

HZS však musí mít nějaký systém, který přijímá a vyhodnocuje vzniklé události a na základě předaných informací posílá určité jednotky na zásah. K tomu vznikl systém operačního informačního střediska (OPIS). Smetana a Kratochvílová (2007) uvádí, že OPIS zřizuje Generální ředitelství HZS ČR a HZS krajů. OPIS jsou vybavena technickým zařízením s nepřetržitou obsluhou pro příjem tísňových volání na linku 150 a

112. Obsluha OPIS také zabezpečuje nejen vyhodnocení přijatých hovorů, ale také zabezpečuje i operační úroveň řízení (informační podpora veliteli zásahu, plnění jeho požadavků).

3.2.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Mnozí si určitě řeknou, na co máme tzv. „dobrovolné hasiče“ když máme hasičský záchranný sbor. Jak se v následujících kapitolách a závěrečném rozhovoru dozvíme, dobrovolní hasiči jsou také velmi užiteční a nápomocní právě profesionálním hasičům. Mnohdy se také stane, že profesionální hasiči jsou od malých vesnic daleko např. 20-30 min. jízdy, a to už může rozhodovat o životě a materiálních hodnotách. A od toho jsou právě dobrovolní hasiči, kteří zastupují funkci profesionálních hasičů do doby jejich příjezdu a následné pomoci při zásahu.

Základním legislativním dokumentem jednotek požární ochrany je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (Vilášek et al., 2014)

Dle zákona č. 133/1985 Sb., § 65 o požární ochraně jednotkami požární ochrany (JPO) jsou

- „jednotka hasičského záchranného sboru zřízená jako jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen "příslušník") určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru“;
- „jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání, (dále jen "zaměstnanec podniku)"“;
- „jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání“;

- „jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání“.

Smetana a Kratochvílová (2007) také uvádí, že jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (JSDH) jsou zřizovány samotnou obcí jako její organizační složka, která zabezpečuje území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. JSDH obce financuje obec částečně ze svého rozpočtu za použití příspěvků z kraje a dopomáhají jí v tom dotace ze státního rozpočtu. Členové JSDH obcí zpravidla tuto funkci nevykonávají jako své zaměstnání.

Pro každou z těchto čtyř skupin jednotek PO je stanoven odlišný nárok z hlediska jejich operační hodnoty, dané dobou výjezdu od nahlášení mimořádné události a maximální dobou dojezdu na místo zásahu a také odlišné nároky na osoby, které vykonávají činnost v těchto jednotkách z hlediska odborné, fyzické, zdravotnické či psychické způsobilosti (Vilášek et al., 2014).

3.2.2.1 Kategorie jednotek požární ochrany

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně dělí JPO do 6 základních kategorií z hlediska jejich územní nebo místní působnosti, zda jsou veřejné nebo podnikové a jejich dobou výjezdu. Dále také zmiňuje, že všechny JPO bez ohledu na jejich zařazení mohou být nasazeny mimo území svého zřizovatele (Smetana & Kratochvílová, 2007).

Podle Viláška et al., 2014 z hlediska schopnosti JPO zahájit a provádět plnění úkolů JPO tvoří:

1. Doba výjezdu JPO z místa své trvalé dislokace po vyhlášení poplachu
2. Územní působnost JPO (vzdálenost z místa výjezdu k místu zásahu)

Doba výjezdu JPO je stanovena vyhláškou č. 247/2001, o organizaci a činnosti JPO. Jednotky k výjezdu vysílá operační a informační střediska (OPIS). Při vyhlášení poplachu vyjíždějí jednotky z místa působení nejpozději do:

- 2 minut jednotky složené pouze z hasičů z povolání,
- 10 minut jednotky složené pouze z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání,
- 5 minut složené z hasičů uvedené v předchozích dvou bodech nebo hasičů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

Jak už jsem se zmínil, JPO jsou rozděleny do 6 základních skupin, a to dle Smetany a Kratochvílové (2007) na:

- a) Jednotky s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele
 1. **JPO I** – jednotka HZS kraje s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 2 minut,
 2. **JPO II** – jednotka SDH obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 5 minut,
 3. **JPO III** – jednotka SDH obce s členy, kteří vykonávají službu v JPO dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu 10 minut,
- b) Jednotky s místní působností zasahující na území svého zřizovatele
 1. **JPO IV** – jednotka HZS podniku s dobou výjezdu do 2 minut,
 2. **JPO V** – jednotka SDH obce s členy, kteří vykonávají službu v JPO dobrovolně s dobou výjezdu do 10 minut,
 3. **JPO VI** – jednotka SDH podniku s dobou výjezdu do 10 minut.

Tabulka 1. Operační hodnota JPO dle kategorií (Vilášek et al., 2014).

Kategorie JPO	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	Není	Není	Není
Počet JPO	238	202	1 339	94	5 802	256
Druh JPO	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku

Tabulka 2. Základní tabulky plošného pokrytí jednotkami požární ochrany (Linhart, 2006).

Stupeň nebezpečí území obce		Počet jednotek požární ochrany a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

2.) Síly a prostředky požadované základní tabulkou plošného pokrytí JPO (Tabulka

- a) Pro první jednotku požární ochrany, která se dostaví na místo zásahu, minimálně družstvo ve zmenšeném početním stavu nebo družstvo s cisternovou automobilní stříkačkou,
- b) Pro družstvo a další jednotku požární ochrany, která se dostaví a místo zásahu, minimálně družstvo ve zmenšeném početním stavu nebo družstvo s cisternovou automobilní stříkačkou a další technika podle složitosti zdolávání požáru.

3.2.3 Policie České republiky

S policií se každý z nás jistě také setkal na silnicích nebo při silniční kontrole, v horším případě na policejní stanici. Ovšem i policie plní důležité funkce v integrovaném záchranném systému.

Policie České republiky byla zřízena zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (Smetana & Kratochvílová, 2007). K dnešnímu dni už tento zákon platný není, protože dne 1. ledna 2009 nabyl účinnosti nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (Vilášek et al., 2014).

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (PČR) definuje PČR jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Jejich úkolem je chránit

bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti a plnit úkoly podle trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním).

Dle zákona č 273/2008 Sb., o PČR, úkoly policie vykonávají příslušníci policie (dále jen „policisté“) a zaměstnanci zařazení v policii (dále jen „zaměstnanci policie“). Ministr vnitra může povolat policisty k plnění úkolu.

- Ministerstva vnitra,
- V Policejní akademii České republiky,
- Ve škole nebo školském zařízení, které nejsou organizační částí policie.

Zákon č. 273/2008 Sb., také uvádí, že Policie je podřízená ministerstvu, které vytváří podmínky pro plnění úkolů a policejní prezident odpovídá za činnost policie ministrově.

Policii ČR tvoří policejní prezidium, krajská ředitelství PČR (13 krajů a Praha) a územní odbory, kterých je 77 (Vilášek et al., 2014).

Vilášek et al., (2014) se také zmiňuje, že Policie ČR jako součást Integrovaného záchranného systému vykonává při mimořádných událostech tyto činnosti:

1. Uzavírání prostorů, regulaci vstupu a opuštění těchto prostor,
2. Reguluje dopravu v prostoru mimořádné události,
3. Šetření vzniku mimořádné události a objasnění příčin vzniku
4. Plnění úkolů vedoucích k identifikaci zemřelých
5. Ochrana a zabezpečení movitého a nemovitého majetku, zamezení kriminální činnosti při mimořádné události,
6. A jako poslední bod, plní další úkoly velitele zásahu nebo řídicí složky IZS.

Můžeme tedy říct, že hlavní podíl PČR při mimořádné události je především pořádková činnost a regulace dopravy (Vilášek et al., 2014).

3.2.4 Poskytovatel zdravotnické záchranné služby

A máme zde poslední a zároveň také velmi důležitou složku IZS. Jsou to právě sanitky, které dojíždějí jako jedny z prvních na místa nehod. Myslím si, že právě díky

tomuto systému, tedy IZS, je dnešní průměrná lidská životnost navýšena. Taková dnešní sanitka je vlastně už malý a pojízdný operační sál.

Jako poslední základní složka Integrovaného záchranného systému je tedy Zdravotnická záchranná služba, která se řídí zákonem č. 374/2011 Sb., o Zdravotnické záchranné službě (ZZS), byl vyhlášen dne 6. listopadu 2011 a nabyl v platnost od 1. dubna 2012 (Vilášek et al., 2014).

Zákon č. 374/2011 Sb., o ZZS, definuje ZZS jako zdravotní službu, která na základě tísňové výzvy poskytuje zejména přednemocniční neodkladnou péči osobám se závažným poškozením zdraví nebo v přímém ohrožení života.

3.2.4.1 Činnost ZZS v současné době

Pokud někdo zavolá na číslo 155, tedy na zdravotnickou záchrannou službu, na místo dorazí vyškolený a vzdělaný záchranný tým, složený ze záchranářů, kteří začnou ihned po dojezdu poskytovat první pomoc. Při transportu první pomoc probíhá nepřetržitě až do příjezdu do nemocnice. V postupně se rozvíjejícím lékařství a zvyšující se kvalitě a odbornosti lékařů mají postižení, nemocní či zranění mnohem větší šanci na přežití, než tomu bylo dříve. Na počátku sedmdesátých let 20. století se začal budovat systém, kdy zdravotníci záchranné služby začínali s léčením pacientů, jíž na místě nehody (Vilášek et al., 2014).

Časy kdy sanitka sloužila pouze jako převoz pacienta do nemocnice, jíž dávno skončily. V dnešní době má ZZS tzv. „Pojízdné JIP“, které jsou sice dopravním prostředkem, ale zároveň slouží jako zdravotnické pracoviště. Tyto vozy mají srovnatelné vybavení jako lékař v ordinaci. Záchranáři jsou proto schopní provádět v terénu důkladná vyšetření zdravotního stavu zraněného a přednemocniční zákroky, které jsou pro zdraví zraněného vhodné z důvodu jeho včasného provedení (Vilášek et al., 2014).

3.2.4.2 *Organizace zdravotnického zařízení*

Zákon 374/2011 Sb., o Zdravotnické záchranné službě uvádí, že zařízení zdravotnické záchranné služby vždy tvoří:

- a) Ředitelství, které je centrálním řídicím a koordinačním pracovištěm pro poskytování zdravotnické záchranné služby,
- b) Zdravotnické operační středisko,
- c) Výjezdové základny s výjezdovými skupinami,
- d) Pracoviště krizové připravenosti,
- e) Vzdělávací a výcvikové středisko.

3.2.4.3 *Zdravotnické operační středisko*

Zdravotnické operační středisko v současné době neslouží pouze jako centrála, kde si přijímají tísňová volání a předávají výzvy posádkám ZZS. Dispečerky mají zdravotnické vzdělání a to znamená že spolu s příjmem tísňového volání a předání informace výjezdové skupině, také poskytují po telefonu rady volajícímu, jak co nejúčinněji pomoci zraněnému do příjezdu záchranné služby. Ovšem hlavním úkolem zdravotnického operačního střediska je vyslat odpovídající pomoc ve správný čas na správné místo. Obecně tedy můžeme říct, že zdravotnické operační středisko přijímá informace, musí je správně vyhodnotit a vyslat adekvátní pomoc (Vilášek et al., 2014).

3.2.4.4 *Úkoly zdravotnického operačního střediska*

Základním úkolem dispečinku je obsluha tísňové linky volání 155. Cílem je analyzovat obsah volání a poskytnout odpovídající pomoc. Velmi důležitá činnost dispečinku je poskytnout instrukce volajícímu před příjezdem posádky zdravotnické záchranné služby. Poskytování instrukcí obsahují tyto úkoly:

- Uklidnit volajícího
- Snížit riziko dalšího poškození zraněného

- Zajistit optimální podmínky pro zásah
- Zaměstnat osoby na místě zásahu užitečnou prací

3.2.4.5 Výjezdové skupiny ZZS

Dle zákona č. 374/2011 Sb., o ZZS výjezdovou skupinu tvoří „zdravotničtí pracovníci vykonávající činnost zdravotnické záchranné služby. Výjezdová skupina má nejméně 2 členy; z členů výjezdové skupiny určí poskytovatel zdravotnické záchranné služby jejího vedoucího“.

Vilášek et al., (2014) uvádí, že výjezdové skupiny se dělí takto:

- Rychlá lékařská pomoc – zdravotnický tým veden lékařem,
- Rychlá zdravotnická pomoc – neodkladná péče bez přítomnosti lékaře,
- Rychlá lékařská pomoc v systému Rendez-Vous – „nejméně dvoučlenná posádka ve složení řidič, záchranář a lékař, která pracuje nejčastěji v součinnosti s výjezdovými skupinami rychlé zdravotnické pomoci ve víceúrovňovém setkávacím systému“,
- Letecká záchranná služba – dvoučlenná zdravotnická posádka, která se skládá ze zdravotnického záchranáře a lékaře,
- Doprava raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče – zdravotnický tým ovládá zásady zajištěného transportu.

Systém Zdravotnického záchranného služby je organizován tak, aby kterýkoliv prvek mohl poskytnout pomoc přímo na místě a to do 20 minut od přijetí oznámení. (Vilášek et al., 2014).

3.3 Ostatní složky Integrovaného záchranného systému

Dle zákona č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému mezi ostatní složky patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní,

odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využívat k záchranným a likvidačním pracím.

Mnozí si jistě řeknou že ostatní složky IZS nejsou příliš důležité, ale opak je pravdou. Ostatní složky IZS totiž na požádání poskytují plánovanou pomoc při záchranných a likvidačních pracích. Plánovanou pomoc na vyžádání můžeme chápat jako předem dohodnutý písemný způsob poskytnutí pomoci ostatními složkám IZS obecnímu úřadu s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních pracích (Smetana & Kratochvílová, 2007).

Vilášek et al., (2014) uvádí, že plánovanou pomoc na vyžádání jsou povinni poskytovat:

1. Ministerstva, územní správní úřady, orgány krajů a obcí v oblasti své působnosti,
2. Právnícké a fyzické osoby, které jsou vlastníkem nebo uživatelem stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany,
3. Poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem,
4. Ostatní složky IZS,
5. Ostatní osoby, které se k tomu smluvně zavázali.

3.3.1 Armáda České republiky

Základem ozbrojených sil České republiky je Armáda České republiky, která má za úkol zabezpečit vojenskou obranu České republiky proti vnějšímu napadení (Smetana & Kratochvílová, 2007).

Dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách české republiky můžeme říct, že použití armády k záchranným a likvidačním pracím je *„dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami“*.

Armádu České republiky, její síly a prostředky tedy IZS využívá k posílení základních složek při řešení mimořádné události. Armáda ČR sice patří mezi složky ostatní, ale plní důležité funkce, které jsou při mimořádných událostech nebo krizových situacích významné a nezastupitelné. Armáda plní zejména tyto úkoly, kterými jsou nasazování sil a techniky při záchranných pracích, logistické zabezpečení, zajištění veřejného pořádku a ochrany objektů (Vilášek et al., 2014).

3.3.2 Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

Mezi nejdůležitější ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory patří: Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR.

3.3.2.1 Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba ČR je zřízena zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, který zmiňuje, že Vězeňská služba ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Hlavní úkoly dle Viláška et al., (2014) jsou:

- Spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,
- Střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- Zajišťuje bezpečnost a pořádek v budovách soudů.

3.3.2.2 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky je zřízena zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů ji charakterizujeme jako ozbrojený bezpečnostní sbor.

Dle Viláška et al., (2014) plní Celní správa na vyžádání vzhledem k IZS tyto úkoly:

- Ostraha důležitých státních institucí,
- Zabezpečení veřejného pořádku ve spolupráci s PČR, kde byla provedena evakuace,
- Ostraha a obrana objektů důležitých pro obranu státu po vyhlášení krizových stavů,
- Ostraha a ochrana prvků národní a evropské kritické infrastruktury,
- Posílení ochrany na hraničních přechodech

3.3.3 Ostatní záchranné sbory

Mezi ostatní záchranné sbory patří zejména báňská záchranná služba, jako další Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, horská služba s Svaz záchranných brigád kynologů ČR Vilášek et al., (2014).

3.3.3.1 Báňská záchranná služba

Báňská záchranná služba je zřízena vyhláškou č. 447/2001 Sb., o Českém báňském úřadu a báňské záchranné službě. Hlavní úkoly báňské záchranné služby jsou:

- a) Provádět práce a rychlé a účinné zásahy vedoucí k
 - a. Záchraně lidských životů a majetku při haváriích,
 - b. Zdolávání havárií,
 - c. Odstraňování následku havárií,
- b) Kromě těchto úkolů báňská záchranná služba také
 - a. Vykonává i jiné činnosti v nedýchatelném nebo zdraví škodlivém prostředí,
 - b. Spolupracuje s organizacemi při havarijní prevenci

- c. Plní úkoly a povinnosti vyplývající pro ni ze zvláštních právních předpisů (např. spolupracuje s IZS)

3.3.4 Ostatní složky Integrovaného záchranného systému

Orgány ochrany veřejného zdraví (Hygienická stanice), havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (tzv. komunální služby), zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využívat k záchranným a likvidačním pracím (Horská služba, Vodní záchranná služba, Speleologická záchranná služba) (Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS).

4 Úkoly jednotek požární ochrany v oblasti ochrany obyvatelstva

V této kapitole se budu věnovat tomu, jaké úkoly provádí jednotlivé jednotky požární ochrany. Co je jejich hlavní naplní při zásahu, při provádění záchranných a likvidačních prací jaké jsou jejich přípravy a cvičení. V následujících kapitolách pak budou uvedeny činnosti přímo od dobrovolných hasičů po osobním setkání.

4.1 Plnění úkolů obce v oblasti ochrany obyvatelstva

Přípravenost obce na mimořádnou událost nebo na provádění záchranných a likvidačních prací obecně zajišťují orgány obce, které využívají jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, civilní ochranu a dobrovolníky k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Můžeme tedy říci, že jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je obecně nejvhodnějším personálním zdrojem. Výhodou tedy je, že dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně má každá obec povinnost JPO zřídit. Jednotky SDHO se v posledních letech ukazují jako velmi užitečné zejména při živelných pohromách, kdy jsou většinou jediným činitelem v obci, které poskytují pomoc při mimořádných událostech a základní pomoci obyvatelstvu (Blažková et al., 2015).

4.2 Úkoly JPO v oblasti ochrany obyvatelstva

Na základě havarijních plánů a předpokladů vzniku mimořádné události hasičský záchranný sbor kraje ve spolupráci s obcemi analyzuje potřebu zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva jednotek požární ochrany z pohledu předurčené jednotky plnící speciální úkoly pro ochranu obyvatelstva a jednotku plnící obecné úkoly pro ochranu obyvatelstva (Blažková et al., 2015).

Blažková et al., (2015) uvádí, že JPO kromě požárního zásahu také provádí záchranné práce při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech mezi které patří:

- Zdolávání požárů,
- Záchranné a likvidační práce,
- Podílí se na evakuaci obyvatel,
- Podílí se na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- Podílí se na varování obyvatel,
- Podílí se na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- Podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

4.2.1 Speciální úkoly předurčených JPO na úseku ochrany obyvatelstva

Blažková et al., (2015) uvádí, že „*JPO lze také využít pro systém ZaLP při dopravních nehodách, při haváriích s únikem nebezpečných látek, při živelných pohromách a pro ochranu obyvatelstva*“. Dále zmiňuje, že JPO jsou předurčené k plnění speciálních úkolů pro ochranu obyvatelstva, které mají územní působnost, ale mohou také působit i mimo území svého zřizovatele. Na základě analýzy daného území ve vazbě na havarijní plán kraje se předurčenost pro ochranu obyvatelstva stanovuje na dané teritorium a je uvedeno v plánu plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany.

Můžeme tedy říct, že mezi úkoly předurčených jednotek v záchranných a likvidačních pracích a v ochraně obyvatelstva patří především ZaLP (záchranné a

likvidační práce), podílení se na evakuaci, na označování nebezpečných oblastí, na dekontaminaci a poslední řadě na humanitární pomoc obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití. (Blažková et al., 2015)

4.2.1.1 Záchrané a likvidační práce

ZaLP se provádí se především při dopravních nehodách, při haváriích s únikem nebezpečné látky, ale také při technické pomoci při odstraňování následků mimořádné události (tzn. vyprošťování osob a zvířat, transport zraněných z místa mimořádné události na shromaždiště, třídění raněných, pomocné práce u speciální techniky, odstraňování následku povodní, vichřic atd.), následně také při provádění záchranných prací, které mohou být např. záchrana osob z vody, evakuace osob a zvířat pomocí plavidel, pomoc při šíření humanitární pomoci (Blažková et al., 2015).

4.2.1.2 Podílení se na evakuaci

Do této kategorie dle Blažkové et al., (2015) spadá především stanovení shromaždiště osob a jeho obsluhy, následně provoz evakuačního střediska, evakuace osob a zvířat.

Dle mého názoru sem jistě patří společnosti, které vlastní dopravní prostředky pro hromadnou dopravu osob, což jsou především autobusy, nebo dodávky určené pro přepravu osob atd. Z toho tedy vyplývá, že na evakuaci se podílí i vlastníci společností těchto podniků.

4.2.1.3 Podílení se na označování nebezpečných oblastí

Mezi hlavní úkoly této kategorie, které Blažková et al., (2015) zmiňuje, patří především znalost používání speciálních ochranných prostředků, oděvů a detekčních prostředků a činnost v nebezpečné zóně.

4.2.1.4 Podílení se na dekontaminaci

Podílí se na organizaci dekontaminace pro více jak 50 osob, výdej náhradních oděvů a ochranných pomůcek. Na dekontaminaci se vztahuje také technika, která se dělá pomocí rámu a kartáčů. V poslední řadě také dekontaminace zasahujících jednotek nebo složek IZS (Blažková et al., 2015).

4.2.1.5 Podílení se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití

Humanitární pomoc je velice důležitá při provádění ZaLP a následné evakuaci. Mezi základní podmínky proto dle Blažkové et al., (2015) patří zajištění nouzového přežití, výstavba a obsluha materiální základny humanitární pomoci, rozvinutí a obsluha kontejneru nouzového přežití, dovoz a výdej stravy, výdej náhradních oděvů a evidence nouzově ubytovaných osob.

4.2.2 Obecné úkoly JPO při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva

Každý zřizovatel má nějaké potřeby a k tomu jsou JPO, které právě tyto potřeby pro svého zřizovatele plní. S ohledem na nebezpečí na daném území, plní své stanovené úkoly pomocí dostupných prostředků. Mezi obecné úkoly sboru dobrovolných hasičů obce při provádění záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva patří technická pomoc, podíl na evakuaci, na označování nebezpečných oblastí, na varování, na dekontaminaci, na humanitární pomoci (Blažková et al., 2015).

4.2.2.1 Technická pomoc při odstraňování následků mimořádné události

K technické pomoci zařazuje Blažková et al., (2015) především čerpání vody (např. ze zatopených sklepů, domů, zahrad), pomoc při pátrání a vyhledávání osob,

zajišťování hlásné povodňové služby, odstranění překážek z vodního toku, zajištění objektů pomocí pytlů s pískem, výstavba protipovodňových hrází a poskytování první pomoci.

4.2.2.2 *Podílení se na evakuaci*

Zde patří zejména zajistit informovanost obsahu evakuačního zavazadla, stanovení shromaždiště osob, obsluha evakuačního střediska, evakuace osob a zvířat z evakuační zóny do místa shromaždiště a následný transport (Blažková et al., 2015).

4.2.2.3 *Podílení se na označování nebezpečných oblastí*

Do této kategorie dle Blažkové et al., (2015) spadá „*znalost zásad činnosti při úniku nebo nálezu nebezpečné látky nebo předmětu, stanovení nebezpečné a vnější zóny, použití improvizovaných ochranných prostředků, základní informace o nebezpečných látkách*“.

4.2.2.4 *Podílení se na varování*

Varováním se upozorňuje obyvatelstvo, kdežto vyrozumění se požívá pro JPO. K varování tedy můžeme zařadit znalost provádění a informování obyvatelstva, obsluha koncových prvků varování, předávání tísňových informací a informací o hrozícím nebezpečí a následných režimových opatřeních (Blažková et al., 2015).

K varování se tedy především bude používat rozhlas v obcích, internet, a nebo také právě dobrovolní hasiči mohou tento úkol vzít do vlastních rukou a objíždět domy a předávat informace o varování a aktuálním stavu převážně starším obyvatelům, kteří už nejsou tak zdatní, nebo třeba špatně slyší a nebo jsou například nemocní.

4.2.2.5 Podílení se na dekontaminaci

K dekontaminaci je nezbytné zahrnout znalost způsobu provádění dekontaminace osob a techniky standartními nebo improvizovanými prostředky (Blažková et al., 2015).

4.2.2.6 Podílení se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití

V poslední řadě zde máme humanitární pomoc, u které je dle Blažkové et al., důležité uvést zajišťování nouzového ubytování obyvatelstva, humanitární a psychosociální pomoc postiženým, poskytování první pomoci nouzové dodávky energie a nouzové zásobování pitné vody.

4.2.3 Odborná příprava JPO v oblasti ochrany obyvatelstva

Pravidelná odborná příprava a odborná způsobilost členů JPO je základem k zajištění jejich akceschopnosti. Pro velitele, strojníky a techniky pak ze zákona o požární ochraně vyplívá povinnost vykonávat své funkce pouze s požadovanou odbornou způsobilostí. Podobně to mají i složky sboru dobrovolných hasičů obce, kterým je stanovena povinnost zúčastnit se odborné přípravy v určeném rozsahu. Velitel JPO pak zajišťuje základní odbornou přípravu ostatním členům jednotky. Obecné platí, že člen jednotky nemůže vykonávat službu dříve, než absolvuje odbornou přípravu (Blažková et al., 2015).

5 Cíle

Hlavním cílem bakalářské práce v první části, je zjistit, jak je obyvatelstvo informováno o integrovaném záchranném systému se zaměřením na sbor dobrovolných hasičů a jejich základní úkoly v obci. A v druhé části se věnuji přímo rozhovoru s dobrovolnými hasiči.

5.1 Dílčí cíle

Zjistit informovanost obyvatelstva o integrovaném záchranném systému se zaměřením na sbor dobrovolných hasičů.

Získat informace o úkolech sboru dobrovolných hasičů na základě rozhovoru se členy dobrovolných hasičů.

6 Metodika

Ve vlastní práci zanalyzuji data, které jsem získal na základně elektronického dotazníku, jehož výzkumnou skupinou byla veřejnost. Dotazník obsahoval celkem 15 otázek z toho 9 mělo jednu správnou odpověď, 2 měly více možných odpovědí, 2 měly jednu správnou odpověď a k tomu navíc možnost vlastního názoru, 1 otázka byla otevřená a poslední otázka byla hodnotící. Dotazníku se celkem zúčastnilo 80 respondentů. Předpokládané území, ze kterého byla většina odpovědí je olomoucký kraj. Jelikož dotazník byl anonymní nedokážu říci přesně z jakých míst bylo odpovídáno.

Následně zpracuji poznatky, které získám z rozhovoru se členy sboru dobrovolných hasičů panem Milanem Chytilém, Aloisem Kolářem a Davidem Lakomým, kteří svou funkci vykonávají dlouho a mají bohaté zkušenosti.

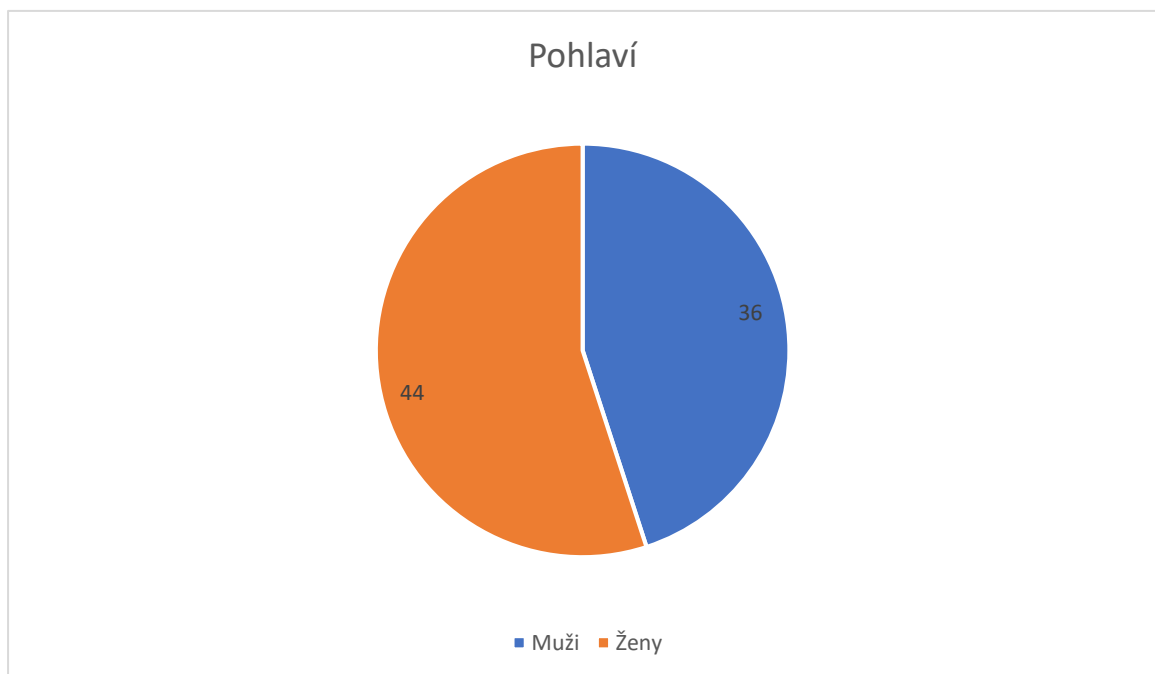
7 Výsledky – Vyhodnocení dotazníku

7.1 Otázka č. 1 – Pohlaví

Pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

Obrázek č. 1 Pohlaví respondentů

Tabulka č. 3 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Výsledek	V %
Muž	36	45 %
Žena	44	55,0 %

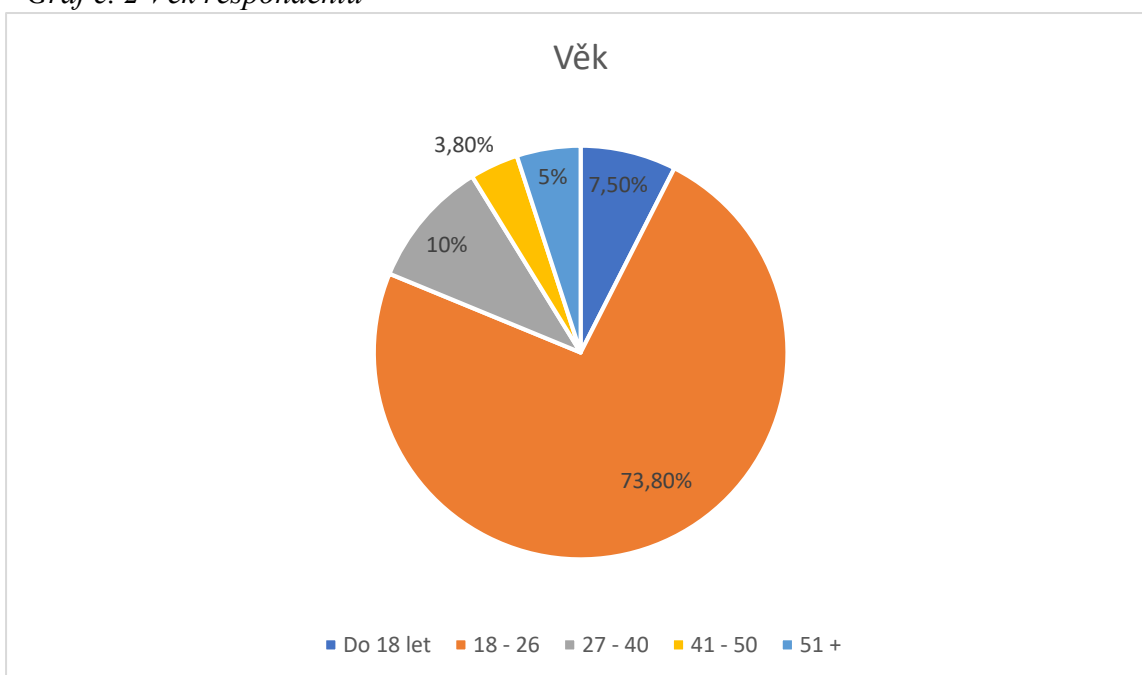
Z toho grafu jasně vyplývá, že 55 % (44 odpovědi) tvořili ženy a 45 % (36 odpovědi) tvořili muži. Ženy byl tedy v tomto ohledu nadpoloviční.

7.2 Otázka č. 2 – Věk

Věk?

- a) Do 18 let
- b) 18–26
- c) 27–40
- d) 41–50
- e) 51+

Graf č. 2 Věk respondentů

Tabulka č. 4 Věk respondentů

Věk	Výsledek	V %
Do 18 let	6	7,5 %
18-26	59	73,8 %
27-40	8	10 %
41-50	3	3,8 %
51+	4	5 %

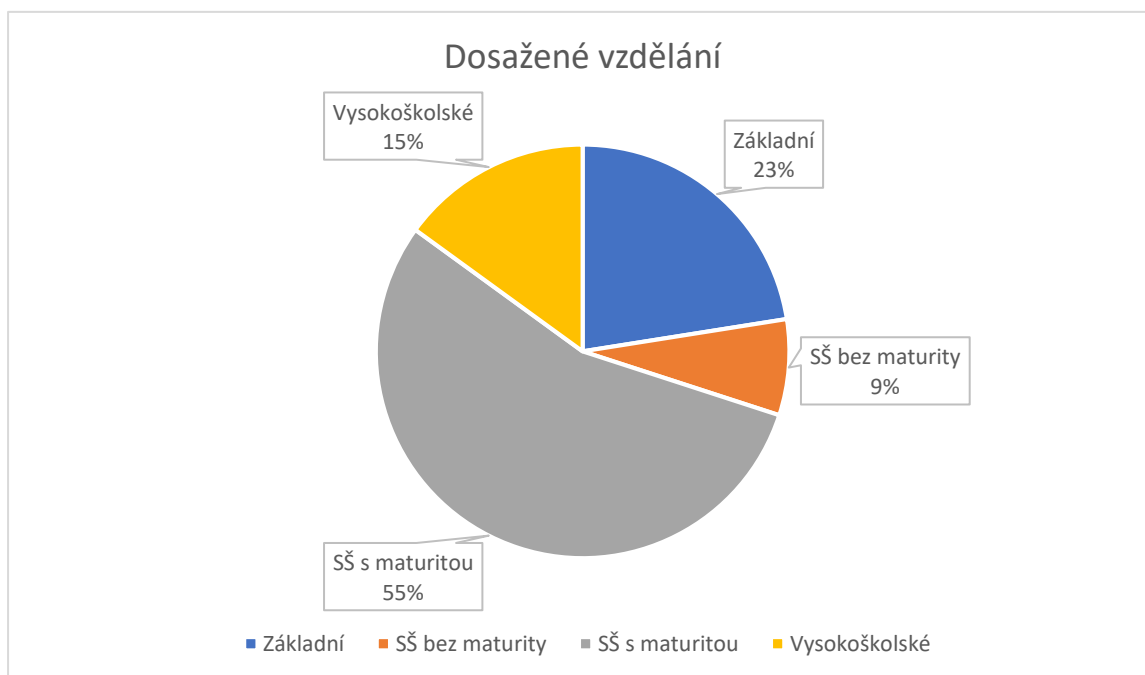
Z této otázky jasně vyplývá, že nejpočetnější část respondentů byl ve věku 18–26 let (59 odpovědí), následně věková skupina 27–40let (8 odpovědí), třetí v pořadí pak byla věková skupina do 18 let (6 odpovědí), následující je věková skupina 51+ (4 odpovědí) a v poslední řadě pak nejmenší věková skupina 41–50 (3 odpovědi).

7.3 Otázka č. 3 - Dosažené vzdělání

Dosažené vzdělání?

- a) Základní vzdělání
- b) Středoškolské vzdělání bez maturity (vyučení)
- c) Středoškolské vzdělání s maturitou
- d) Vysokoškolské vzdělání

Obrázek č. 3 Dosažené vzdělání respondentů

Tabulka č. 5 Dosažené vzdělání respondentů

Dosažené vzdělání	Odpověď	V %
Základní	18	22,5 %
Středoškolské bez maturity	6	7,5 %
Středoškolské s maturitou	44	55 %
Vysokoškolské	12	15 %

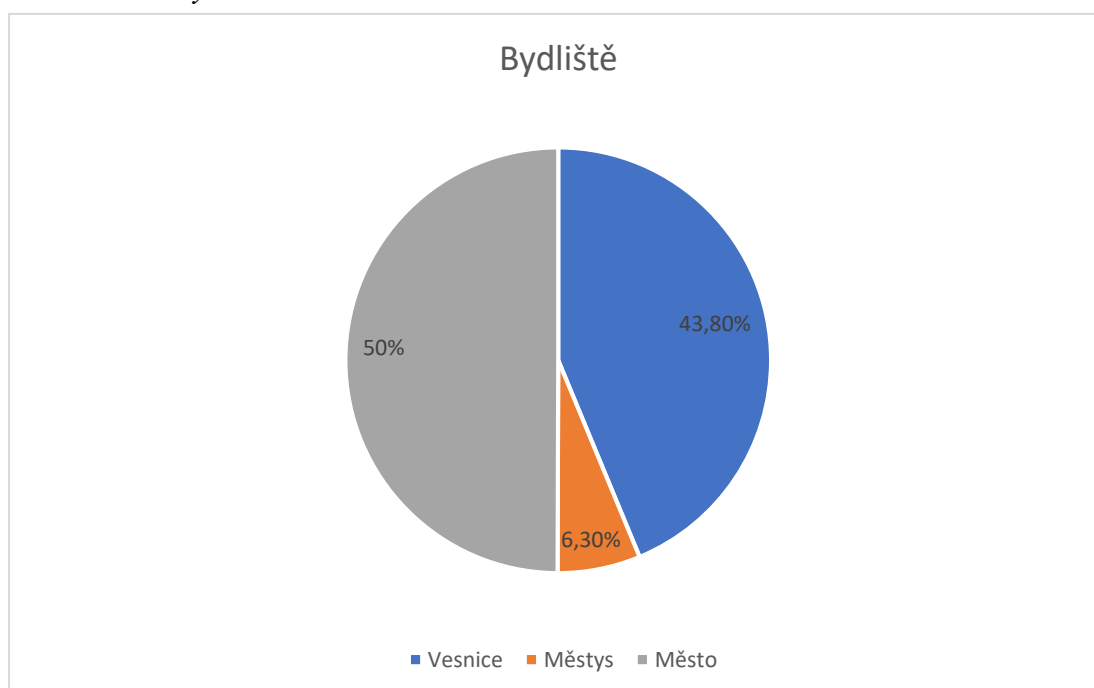
Nejpočetnější skupinou je středoškolské vzdělání s maturitou v počtu 44 odpovědí (55 %), následuje vzdělání základní s počtem odpovědí 18 (22,5 %), třetí je vzdělání vysokoškolské s počtem odpovědí 12 (15 %) a v poslední řadě středoškolské bez maturity s počtem odpovědí 6 (7,5 %).

7.4 Otázka č. 4 – Bydliště

Bydliště

- a) Vesnice
- b) Městys
- c) Město

Obrázek č. 4 Bydliště

Tabulka č. 6 Bydliště

Bydliště	Odpověď	V %
Vesnice	35	43 %
Městys	5	6,3 %
Město	40	50 %

Nejvíce respondentů bylo z Města a to počtem 40 (50%), následně Vesnice s počtem 35 (43%) a jako poslední Městys s počtem 5 (6,3%)

7.5 Otázka č. 5 – Zkratka IZS

Co si myslíte, že znamená zkratka IZS?

- a) Integrovaný záchranný systém
- b) Integrovaný záchranný systém
- c) Integrovaný záchranný sbor

Obrázek č. 5 Zkratka IZS

Tabulka č. 7 Zkratka IZS

Význam IZS	Odpověď	V %
Integrální záchranný systém	0	0 %
Integrovaný záchranný systém	79	99 %
Integrovaný záchranný sbor	1	1 %

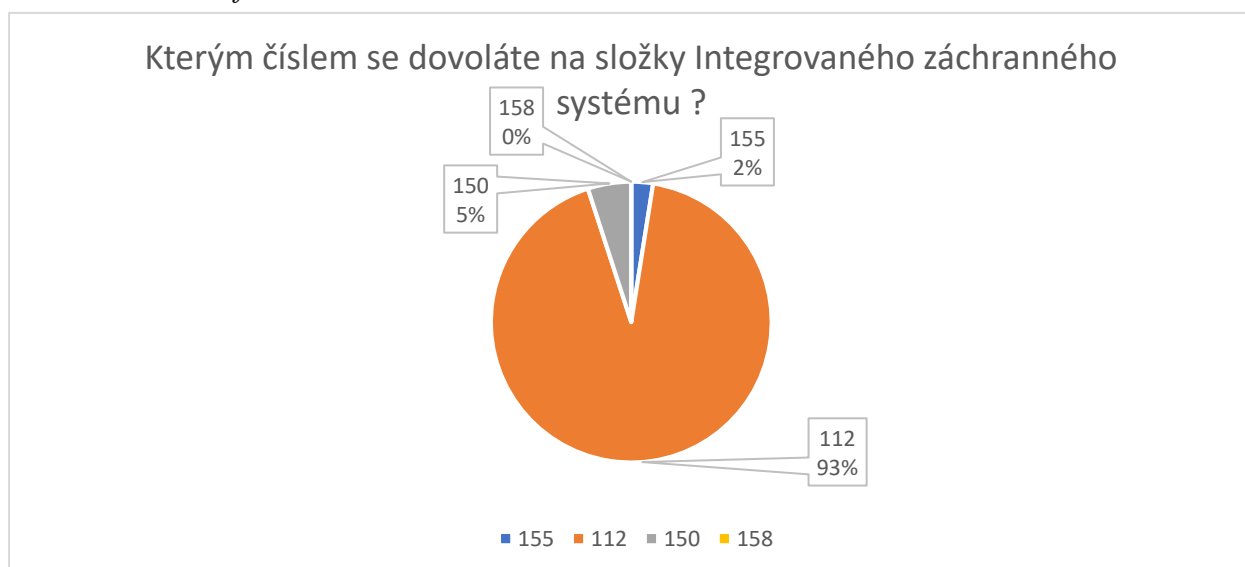
Z otázky, co znamená zkratka IZS máme jasnou převahu správně odpovědi, tedy integrovaný záchranný systém v počtu 79 správných odpovědí (99 %) a pouze jedné špatné odpovědi (1 %). Integrální záchranný systém neodpověděl z respondentů nikdo. Z tohoto výsledku je zřejmé že 99 % respondentů zná správnou odpověď a také se v oblasti IZS informuje.

7.6 Otázka č. 6 – Telefonní číslo IZS

Kterým číslem se dovoláte na složky Integrovaného záchranného systému?

- a) 155
- b) 112
- c) 150
- d) 158

Obrázek č. 6 Telefonní číslo IZS

Tabulka č. 8 Telefonní číslo IZS

Telefonní číslo IZS	Odpověď	V %
155	2	2,5 %
112	74	92,5 %
150	4	5 %
158	0	0 %

V této otázce je vidět, že 74 respondentů z 80 (92,5 %) by se dovolalo na tísňovou linku, tedy zná správnou odpověď. Následně 4 (5 %) by se dovolali na HZS a pouze 2 (2,5 %) by se dovolali na ZZS. Myslím si, že celkově tato otázka dopadla velice dobře a většina by se dovolala správně.

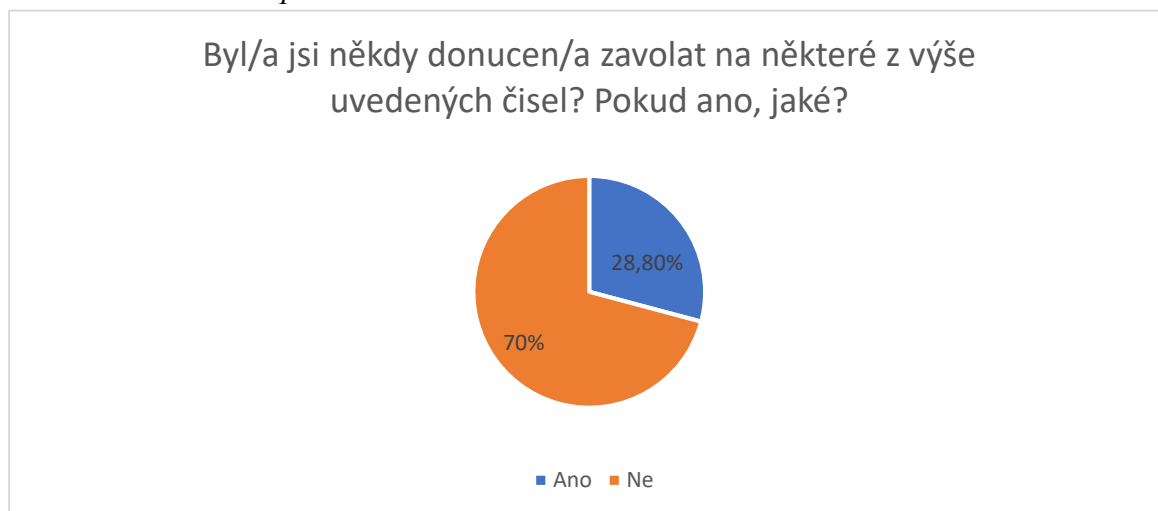
Z vlastní zkušenosti můžu říct, že tato otázka by měla být velice jednoduchá, protože už ve škole nám bylo sdělováno, na která čísla volat při jakých událostech a komu patří. Přesto jsou i tací, kteří bohužel tuto informaci neznají.

7.7 Otázka č. 7 – Nutnost použití tísňového volání

Byl/a jsi někdy donucen/a zavolat na některé z výše uvedených čísel? Pokud ano, jaké?

- a) Ano
- b) Ne

Obrázek č. 7 Nutnost použití tísňového volání

Tabulka č. 9 Nutnost použití tísňového volání

Nutnost použití tísňového volání	Odpověď	V %
Ano	23	30 %
Ne	56	70 %

Je zřejmé, že převládá odpověď NE a to počtem 56/80 odpovědí (70 %). Ovšem 23 (30 %) respondentů z 80 již pomoc přivolat museli z toho na tel. č. 155 bylo uvedeno v dotazníku 12 hovorů, na tel. č. 158 5 hovorů, na tel. č. 150 3 hovory a na 112 také 3 hovory. Z tohoto dotazníku tedy plyne, že nejvíce hovorů bylo na telefonní číslo hasičského záchranného sboru počtem dvanácti hovorů.

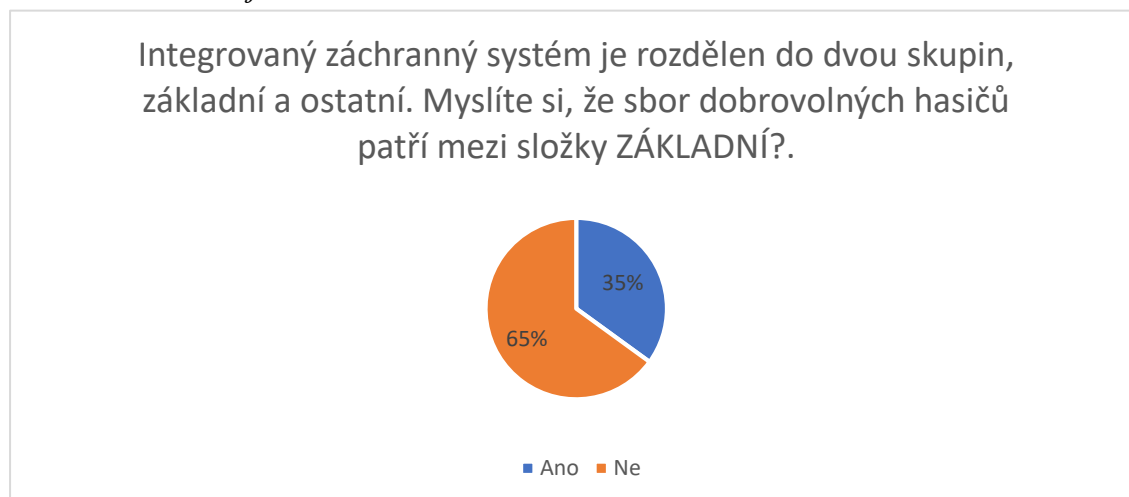
Já naštěstí nemusel použít ani jedno z uvedených čísel, ovšem obdivuji každého, který jedno z uvedených čísel použil a zvládl jistě nepříjemnou situaci na výbornou a zachránil tak tímto skutkem třeba život.

7.8 Otázka č. 8 - SDH jako základní složka IZS

Integrovaný záchranný systém je rozdělen do dvou skupin, základní a ostatní. Myslíte si, že sbor dobrovolných hasičů patří mezi složky ZÁKLADNÍ?.

- a) Ano
- b) Ne

Obrázek č. 8 SDH jako základní složka IZS

Tabulka č. 10 SDH jako základní složka IZS

SDH jako základní složka IZS	Odpověď	V %
Ano	28	35 %
Ne	52	65 %

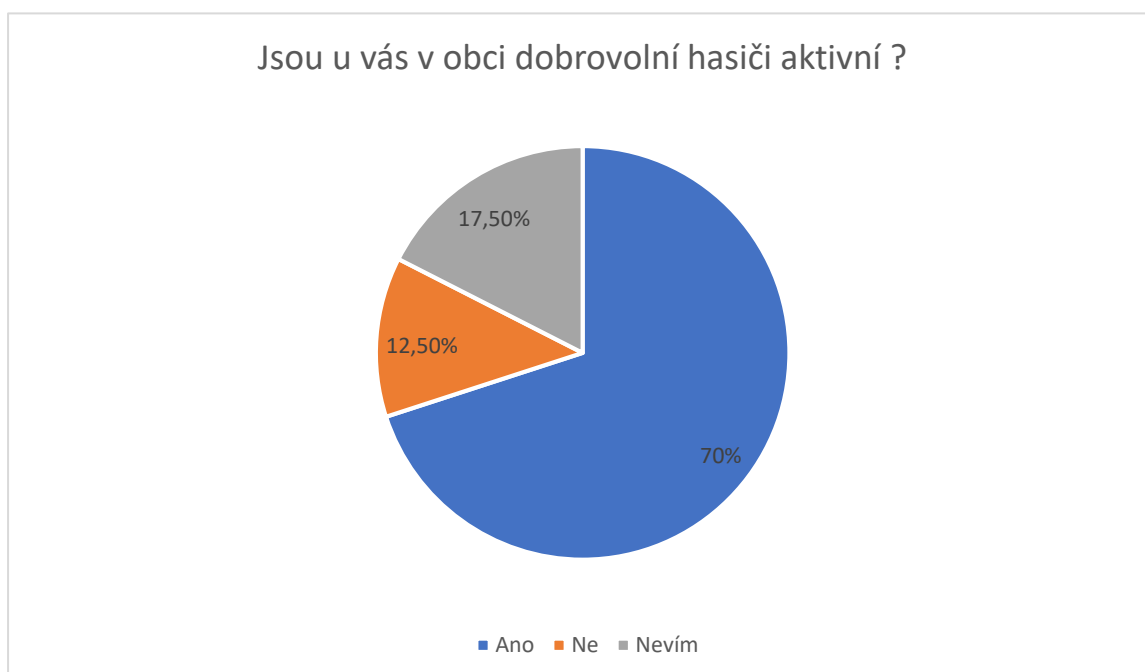
Tato otázka mě velice překvapila, protože 52 odpovídajících z 80 (65 %) odpovědělo špatně a myslí si, že sbor dobrovolných hasičů nepatří mezi základní složky IZS. Pak je tu druhá polovina, tedy 28 respondentů (35 %), kteří odpověděli správně. Je zvláštní že nadpoloviční většina tedy 65 % respondentů si právě myslí, že SDH tedy JPO II, III, V, IV patří mezi složky ostatní.

7.9 Otázka č. 9 – Aktivita SDH v Obci

Jsou u vás v obci dobrovolní hasiči aktivní?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

Obrázek č. 9 Aktivita SDH v Obci

Tabulka č. 11 Aktivita SDH v obci

Aktivita SDH v obci	Odpověď	V %
Ano	56	70 %
Ne	10	12,5 %
Nevím	14	17,5 %

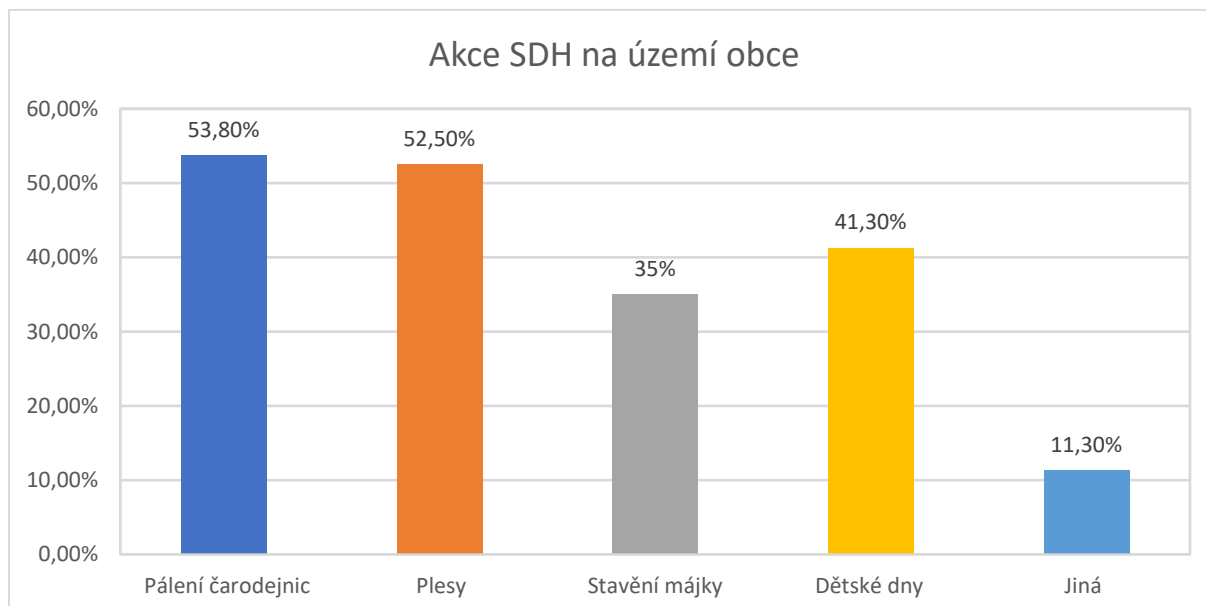
Aktivitu sboru dobrovolných hasičů potvrdilo 56 respondentů (70 %) z 80 tázaných. Dalších 10 (12,5 %) však jejich aktivitu naopak vyvrátili a zbylých 14 (17,5 %) naopak vůbec neví, zda je SDH v jejich obci aktivní.

7.10 Otázka č. 10 – Akce SDH na území obce

Pořádají u vás v obci dobrovolní hasiči nějaké akce? (plesy, dětské akce...)
Pokud ano jaké?

- a) Pálení čarodějnic
- b) Plesy
- c) Stavění májky
- d) Dětské dny
- e) Jiná...

Obrázek č. 10 Akce SDH na území obce

Tabulka č. 12 Akce SDH na území obce

Akce SDH na území obce	Odpověď	V %
Pálení čarodějnic	43	53,8 %
Plesy	42	52,5 %
Stavění májky	28	35 %
Dětské dny	33	41,3 %
Jiná	9	11,3 %

Z výše uvedených výsledku je zřejmé, že pálení čarodějnic v počtu odpovědí 43 (53,8 %) a plesy v počtu odpovědí 42 (52,5 %) jsou dle respondentů nejčastěji konající se akce na území obce. Následují dětské dny s počtem 33 (41,3 %) odpovědí. Jako poslední je uvedeno stavění májky, které je dle dostupných výsledků méně oblíbené s počtem odpovědí 28 (35 %). Ovšem v některých obcích se dle odpovědi JINÁ dělají i další akce pořádané SDH a to návštěvy ve školách a školkách a nějaké zábavy. Ostatní odpovídající v počtu 5 nevědí, zda se nějaké akce konají a jeden uvádí, že SDH nemají. Připomínám, že tato otázka má více možných odpovědí. (tzn. jeden respondent může odpovědět více než jednou).

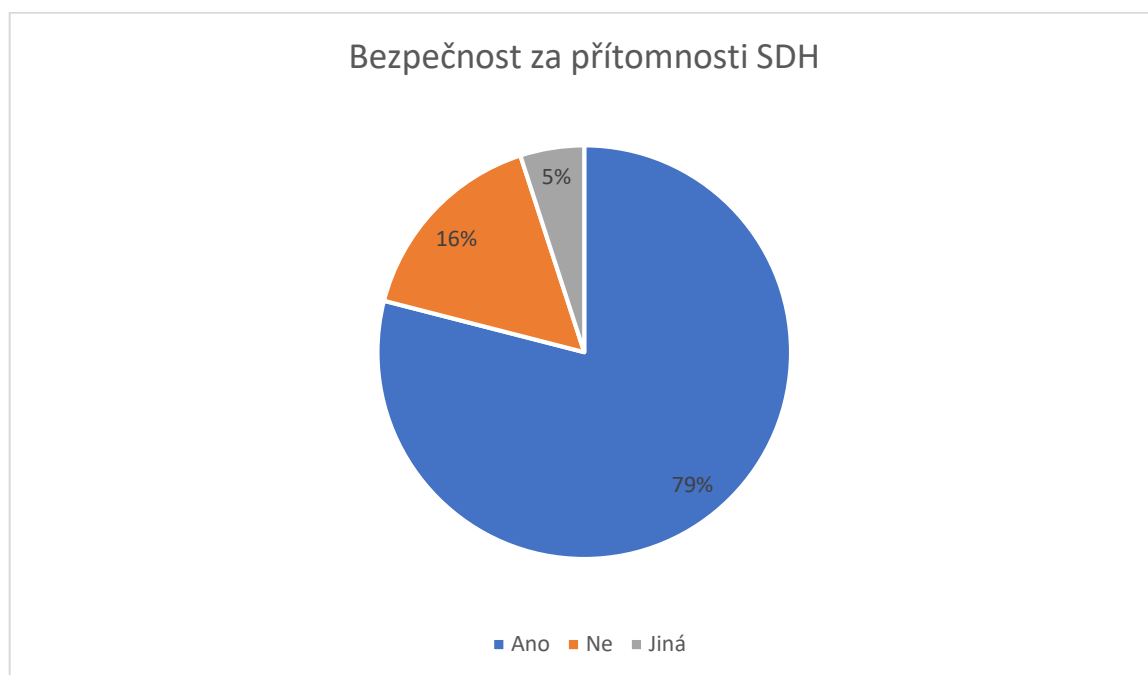
Dle mého názoru by právě tyto uvedené akce měli prezentovat daný hasičský sbor před obyvateli, a hlavně před dětmi, které by těmito akcemi měli nalákat do sboru a vychovávat si tak mladou generaci, která jednou převezme funkci svých mentorů a bude následně plnit a věnovat se úkolům sboru dobrovolných hasičů v obci, nebo mimo ní.

7.11 Otázka č. 11 – Bezpečnost za přítomnosti SDH

Cítíte se v obci bezpečně za přítomnosti dobrovolných hasičů?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jiná

Obrázek č. 11 Bezpečnost za přítomnosti SDH

Tabulka č. 13 Bezpečnost za přítomnosti SDH

Bezpečnost za přítomnosti SDH	Odpověď	V %
Ano	63	79 %
Ne	13	16 %
Jiná	4	5 %

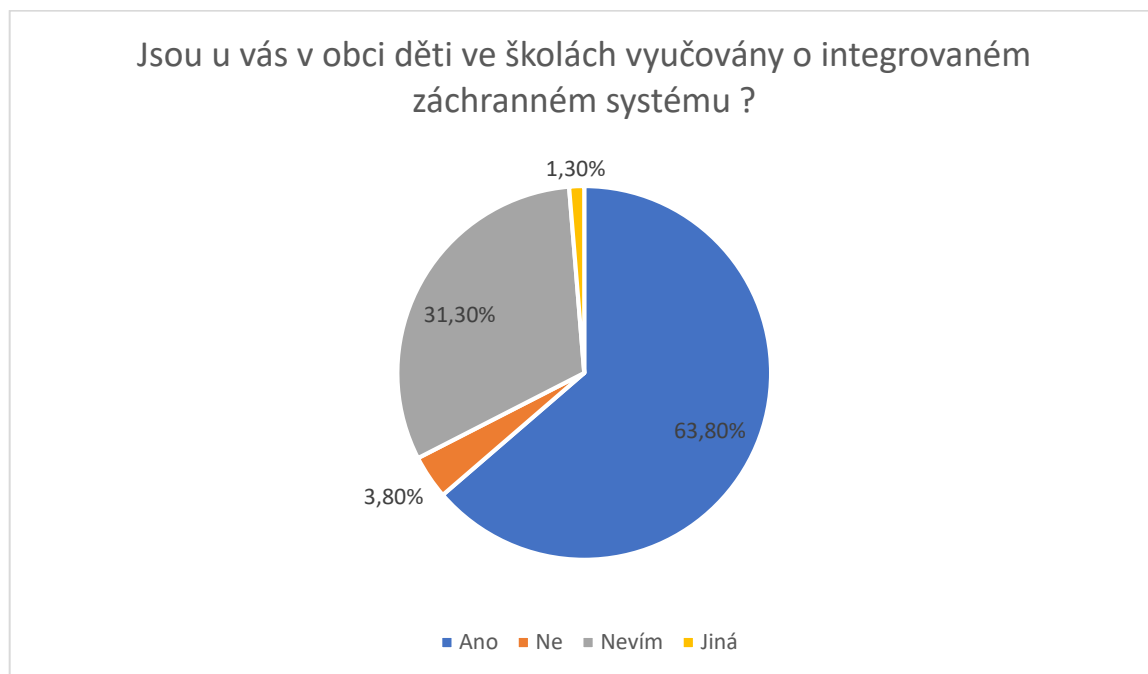
Z výsledků vnímáme, dle počtu odpovědí ANO 63x (79 %), že respondenti se za přítomnosti SDH cítí v obci bezpečněji. Naopak 13 (16 %) respondentů se bezpečně necítí. V možnosti odpovědi JINÁ, odpověděli 4 respondenti typu: „Nemáme SDH, kdyby ano, cítila bych se bezpečněji“, „Nikdy jsem nad tím nepřemýšlela“, „Nepostřehuji“, „Normálně“. Dle mého názoru SDH v obci vyzařují směrem k občanům jistotu, občané potom mají pocit bezpečí.

7.12 Otázka č. 12 – Informovanost o IZS ve školách

Jsou u vás v obci děti ve školách vyučovány o integrovaném záchranném systému? (Jejich hlavní funkce, telefonní čísla jednotlivých složek, atd...)

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím
- d) Jiná

Obrázek č. 12 Informovanost o IZS ve školách

Tabulka č. 14 Informovanost o IZS ve školách

Informovanost o IZS ve školách	Odpověď	V %
Ano	51	63,8 %
Ne	3	3,8 %
Nevím	25	31,3 %
Jiná	1	1,3 %

Z výsledku dotazníku se dozvídáme, že děti jsou ve školách informovány a vyučovány o integrovaném záchranném systému, a to v počtu 51 (63,8 %) odpovědí. Naopak 3 (3,8 %) tvrdí, že jejich děti vyučovány o IZS ve školách nejsou. Překvapivým zjištěním však je, že 25 (31,3 %) respondentů neví, zda jsou jejich děti v této problematice informovány nebo vyučovány. Pouhé 1 % tedy jeden respondent uvedl odpověď Jiná kde se zmínil následovně: „Jen na akcích, nebo přednáškách. V osnovách to není.“. Těmito výsledky jsem spokojen, protože vím, že nadpoloviční většina dětí je v této problematice vzdělávána.

Myslím si, že na základě této otázky by měli být děti ve školách informovány nejen o IZS, ale také například vyučovány o požární ochraně. Jsou to cenné informace, které dítě může zúročit v dospívání a vlastně i v celém životě. Může to být vyučování o hasících přístrojích, u kterých je nutno vědět, který se na co používá (informace typu: na elektřinu se nepoužívá hasící přístroj vodní, nýbrž sněhový). Nebo také jak se chovat při vzniku mimořádné události, které číslo použít, a hlavně co říct operátorovi operačního a informačního střediska. Když to tedy shrnu děti by měly vědět, jak se chovat při požáru, co dělat do příjezdu složek IZS, jak hasit požár, jak zachránit osoby při dopravní nehodě. A na závěr velmi důležitá věc, a to poskytování první pomoci, která je ze všech uvedených informací nejdůležitější.

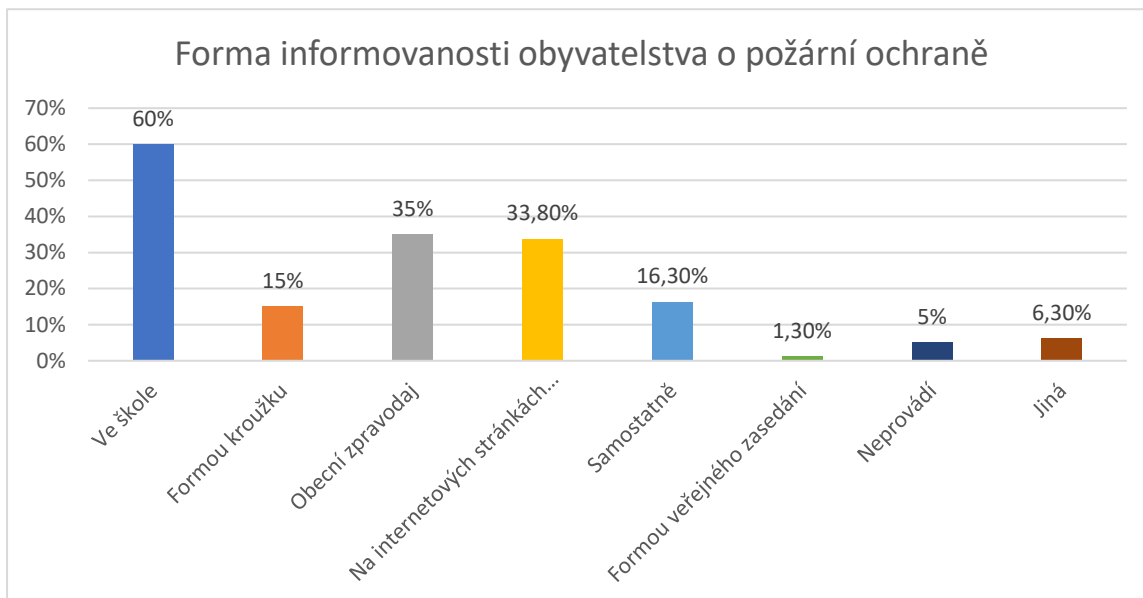
7.13 Otázka č. 13 – Forma informovanosti obyvatelstva o požární ochraně

Jakou formou se u vás v obci provádí informovanost obyvatelstva o požární ochraně?

- a) Ve škole
- b) Formou kroužku
- c) Obecní zpravodaj
- d) Na internetových stránkách obce
- e) Samostatně
- f) Formou veřejného zasedání
- g) Neprovádí

h) Jiná

Obrázek č. 13 Forma informovanosti obyvatelstva o požární ochraně

Tabulka č. 15 Forma informovanosti obyvatelstva o požární ochraně

Forma informovanosti obyvatelstva o požární ochraně	Odpověď	V %
Ve škole	48	60 %
Formou kroužku	12	15 %
Obecní zpravodaj	28	35 %
Na internetových stránkách obce	27	33,8 %
Samostatně	13	16,3 %
Formou veřejného zasedání	1	1,3 %
Neprovádí	4	5 %
Jiná	5	6,3 %

Nejčastější odpovědí je ve škole v počtu 48 (60 %) odpovědí, jak jsme se již dozvěděli z předchozí otázky. Následuje Obecní zpravodaj s počtem 28 (35 %) odpovědí spolu s Internetovými stránkami obce, na kterou odpovědělo 27 (33,8 %) respondentů. Méně oblíbenou formou informovanosti je pak dle respondentů forma samostatná

s počtem 13 (16,3 %) odpovědí a forma kroužků s počtem 12 (15 %) odpovědí. Pouze 4 (5 %) respondenti odpověděli, že se u nich v obci informovanost neprovádí. Formu veřejného zasedání zvolil jeden (1,3 %) respondent. V možnosti odpovědi Jiná je 5 (6,3 %) odpovědí, které zněly takto: „Obecné informace registruji na veřejných vývěskách. (požární řád obce atd.)“ což si myslím že je velice dobrá odpověď a dle mého názoru to není pouze ve dvou obcích, jak se zmínili dva respondenti, ale snad skoro v každé. Následovala odpověď „Rozhlasem“. A v poslední řadě dva odpověděli, že neví, zda je prováděna informovanost o požární ochraně v jejich obci.

7.14 Otázka č. 14 – Kroužky vedené SDH

Je u vás v obci nějaký kroužek veden dobrovolnými hasiči? Pokud ano jaký?

Připomínám, že tato otázka byla otevřená a byla u ní možnost k přeskočení.

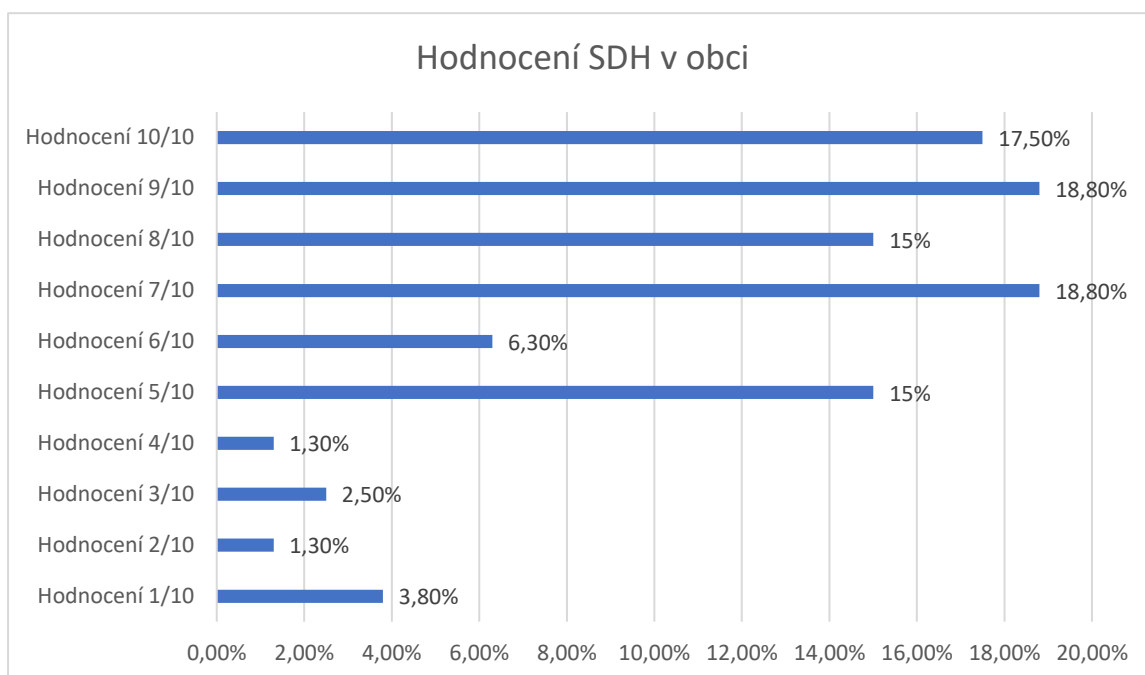
Dle odpovědi, které jsem dostal, je kroužků pořádaných SDH překvapivě hodně. Jsou to: Mladí hasiči, Hasičský kroužek 5x, SDH Královo pole, Mladí SDH hasiči, Požární útok, Dráčci, Hasiči Krasice, Malý hasič, Dobrovolní hasiči, Kroužek dobrovolných hasičů 2x, Kroužek požárního sportu, Mladí hasiči, Hasič pro menší dorost, Sbor mladých hasičů, Sbor dobrovolných hasičů, Hasiči pro děti. Tři si nejsou jistí, zda nějaký kroužek v obci mají, jeden respondent odpověděl, že nemají a jeden neví jistě zda v jeho obci nějaký kroužek je, ale předpokládá že ano. Celkově tedy respondenti napsali 26 kroužků pořádaných v jejich obci. A zbylých 54 tuto otázku přeskočilo.

7.15 Otázka č. 15 – Hodnocení SDH v obci

Jak byste ohodnotil/la dobrovolné hasiče u vás v obci? (angažovanost, profesionalita, věnování se dětem, atd...)

Respondenti mohli odpovídat formou grafu, kde zvolili číslo od 1-10, kdy 1 je nejhorší a 10 nejlepší.

Obrázek č. 15 Hodnocení SDH v obci

Tabulka č. 16 Hodnocení SDH v obci

Hodnocení SDH v obci	Odpověď	V %
Hodnocení 1/10	3	3,8 %
Hodnocení 2/10	1	1,3 %
Hodnocení 3/10	2	2,5 %
Hodnocení 4/10	1	1,3 %
Hodnocení 5/10	12	15 %
Hodnocení 6/10	5	6,3 %
Hodnocení 7/10	15	18,8 %
Hodnocení 8/10	12	15 %
Hodnocení 9/10	15	18,8 %
Hodnocení 10/10	14	17,5 %

Pouze jedním bodem ohodnotili SDH v obci 3 (3,8 %) respondenti, dvěma body pouze 1 (1,3 %) respondent, třemi body pak 2 (2,5 %) respondenti, čtyřmi body také 1 (1,3 %) respondent, pěti body 12 (15 %) respondentů, šesti body 5 (6,3 %) respondentů,

sedmi body znovu 15 (18,8 %) respondentů, osmi body 12 (15 %), devíti body 15 (18,8 %) respondentů a konečně desíti body ohodnotilo 14 (17,5 %) respondentů. Průměrně tedy respondenti ohodnotili SDH 7,3 body, což si myslím, že není vůbec špatné, ale naopak velice dobré.

8 Rozhovor se členy SDH

V této kapitole budu psát informace, které jsem získal na základě rozhovorů s členy SDH. Konkrétně s panem Milanem Chytilém ze Smržic, Aloisem Kolářem z Protivanova a Davidem Lakomým z Kostelce na Hané.

8.1 Smržice

Ve Smržicích jsem se setkal s panem Milanem Chytilém, který vykonává funkci starosty dobrovolných hasičů. Z rozhovoru jsem zjistil, že spadají pod JPO V, tedy jednotku požární ochrany V. Zásahová jednotka se skládá z 10 hasičů, kteří vykonávají následující funkce: starosta, velitel, zástupce starosty, strojník, zbrojář (zbrojmistr – stará se především o techniku) a ostatní dobrovolní hasiči.

Jako JPO V jsou zařazeni do výjezdové skupiny, ale pouze na území obce a v rámci okrsku dále vyjíždí pouze do Čelechovic, Slatinek a Studence. Hasičský záchranný sbor ve většině případů udělá zásah jako první a sbor dobrovolných hasičů Smržice (dále jen SDH Smržice) poté převezme zásah. SDH Smržice nejčastěji vyjíždí právě k požárům, přesněji k požárům stohů, které jsou velmi časté. Při takovém požáru SDH Smržice po převzetí zásahu hlídá tyto požáry stohů v některých případech až do rána, kdy se jednotka rozdělila a přes noc střídala. V těchto případech, pokud to okolnosti dovolují a je to možné, je pak velmi častá tzv. dálková voda, kdy si auto s cisternou, které patří SDH Smržic, stoupne k Romži (to je řeka, která protéká Smržicemi) a natáhne hadice od řeky až k místu požáru a tímto způsobem požár hasí. Naopak nejméně častá událost na území obce je nehoda.

Vybavení SDH Smržice v dnešní době není úplně odpovídající dnešním zásahům. Proto nejdříve zásah vykoná HZS a poté zásah předají. SDH Smržice vlastní hasičské auto z roku 1951, které se jmenuje tzv. „erena“, což je značka Praga RN/AS 16. Řekl bych, že v dnešní době je to rarita, ale jak řekl sám pan Chytil „my se o něj velice dobře staráme, máme ho po opravě a všechny funkce plní výborně“. Letos si však SDH Smržice zažádali o nové auto.

Pro připomenutí uvedu systém, jakým fungují SDH. Při vzniku mimořádné události někdo zavolá 112, 150. Na OPIS vyhodnotí hovor a pře pošlou vyrozumění HZS a SDH. SDH Smržice pak přijde SMS, na základě, které vyjíždí k zásahu.

8.1.1 Úlohy v obci

SDH Smržice zabezpečuje obci především sběr kovového odpadu 2x do roka, sběr elektro odpadu a pomáhají při sběru nebezpečného odpadu. Podílí se také na různých typech likvidací. Na požádání starosty pak čistí například příkopy atd.

Hasičské plesy se bohužel v obci dělat nevyplatí, stejně tak hodové zábavy.

SDH Smržice se účastní s dětmi hry plamen (především o hašení požárů), jarních a podzimních soutěží a orientačních závodů. Děti také plní odznak odbornosti, kterým jsou připravovány na dospělí život hasiče a získávají zkušenosti. Přes zimu pak chodí 2x za týden cvičit do místní sokolovny.

8.2 Protivanov

V Protivanově jsem se setkal s panem Aloisem Kolářem, který je velitelem. V rozhovoru jsem se dozvěděl, že spadají pod JPO II, tedy jednotku požární ochrany II, což znamená, že vyjíždí do 5 min. v počtu 1+3. Jelikož je Protivanov od Prostějova, pod který Protivanov spadá, vzdálen 25 km (30 min) a HZS by tedy mělo trvat příjezd do 30 min. musí si vypisovat služby, aby stále byly v pohotovosti. Oficiálně mají 21 hasičů z toho 14-15 je aktivně znalých, spadají do výjezdové skupiny a plní tyto funkce: velitel, velitel družstev, strojník (řídí auto a techniku), nositel dýchací techniky, obsluha motorové pily (7 hasičů) a technik ochrany obyvatelstva. Bylo mi také prozrazeno, že jeden z nich dělá tzv. catering (dělá hasičům kávu atd.).

Jako JPO II jsou zařazeny do výjezdové skupiny. Při výjezdu k mimořádné události, je sbor dobrovolných hasičů Protivanov (dále jen SDH Protivanov) většinou na místě první a z toho důvodu je HZS po příjezdu nechá oddělat svou práci. Z rozhovoru jsem zjistil že vztah mezi HZS a SDH Protivanov je tedy velice dobrý a HZS je vnímají

na úrovni. Půjčují si i techniku (např. dýchací přístroje). Z pohledu obce, pak SDH Protivanov vnímá také velice dobře a nemají s obcí žádný problém, mají výbornou podporu. Starostka je dle p. Koláře příjemná a lidé SDH Protivanov vnímají také dobře. Ze 40 výjezdů ročně, vyjíždějí nejčastěji k dopravním nehodám a technické pomoci, naopak nejméně vyjíždějí k požárům (dle p. Koláře je to z důvodu dnešní vysoké prevence). Pan Kolář se mi svěřil, že měli výjezd i k sundání člověka oběšeného v lese, ale také k vyproštění parašutisty. Po zhodnocení p. Koláře nejčastěji vyjíždí mimo obec, a to do Jihomoravského kraje.

Jako úspěch pro SDH Protivanov je radost z každého zásahu, který dopadne úspěšně a také když zvládnou zásah dříve, než přijede HZS z Prostějova. Největší úspěch pro SDH Protivanov však byla sněhová kalamita, které odřízla Protivanov od okolí po dobu dvou dnů. SDH Protivanov proto zřídil evakuační středisko na hasičárně a v místním penzionu pro 7 lidí. V noci pak chodili ve vánici a v mrazech k zaseknutým autům a nosili jim teplý čaj a jídlo. Vedli si také evidenci, kde stojí auto (+ SPZ). Tuto událost považuje velitel Alois Kolář jako největší úspěch své jednotky.

8.2.1 Úlohy v obci

Sdružení hasičů dělá převážně masopustní průvod, pálení čarodějnic, oslavování božího těla a u božího hrobu pak plní funkci čestné stráže, což je v dnešní době rarita. Dále pořádají dětský den, vesnickou zábavu, opékání makrel. S dětmi se účastní soutěže hra plamen (4-5 soutěží ročně). Pro obec vykonávají práce typu: vykácení rizikových stromů, vyčištění kanalizace, vyčištění vozovky.

8.3 Kostelec na Hané

Rozhovor v Kostelci na Hané jsem vedl se strojníkem panem Davidem Lakomým, který je zástupce velitele a svou funkci plní již 20 let.

Výjezdovou skupinu sboru dobrovolných hasičů Kostelec na Hané (dále jen SDH Kostelec) tvoří 14 hasičů, kteří vykonávají následující funkce: velitel, strojník

technik, obsluha motorové pily, horolezci. V jednotce také mají 7 vyškolených zdravotníků z toho 4 přímo jezdí pro zdravotnickou záchrannou službu v Olomouci, Prostějově, Vyškově a v Armádě. Stejně jako Protivanov i SDH Kostelec spadá pod JPO II, tedy jednotku požární ochrany II. SDH Kostelec jak HZS, tak i obec vnímá velice dobře. JPO II jsou na okrese 4, což znamená, že se snaží nakupovat techniku a ostatní věci přednostně JPO II aby byly nejlépe vybavení pro zásah. Následně pak JPO ostatním.

Ze 72-74 výjezdu ročně, vyjíždí SDH Kostelec nejčastěji k požárům (24 výjezdů) a nehodám (25 výjezdů). Následně pak méně často vyjíždějí k odstranění hmyzu, nebo k čerpání vody, tedy povodním.

Jako největší úspěch považuje p. David Lakomý výhru dobrovolní hasiči 2016 za provedení úspěšného zásahu při dopravní nehodě na přejezdu vlakové trati Kostelec-Prostějov u Smržic.

8.3.1 Úlohy v obci

SDH Kostelec pořádá jen jednu vlastní akci, a to společenský hasičský ples. Jako spolupořadatelé pak pořádají sv. Mikuláše, pálení čarodějnic, pohádkovou cestu, lampionový průvod. Dle Davida Lakomého se SDH Kostelec účastní všeho, co pořádá obec.

SDH Kostelec také pořádá „Hanáckó sekerku“, což je všestranný závod, ve kterém se dělá vyprošťování, dohledávání požáru. Účastní se 12-15 družstev z hraje. Zúčastnilo se i Brno, Ostrava a Radvanice. Dle p. Davida Lakomého je to vyhlášená soutěž a letos se bude konat po patnácté.

V dětských soutěžích byl dle p. Davida Lakomého pěti letý výpadek, ale postupně se za poslední 2 roky děti k soutěžení vrací.

David Lakomý také prozradil, že za největší zajímavost považuje odchyt hada na území Kostelce na Hané. Jednalo se o užovku obojkovou, která měřila 1 metr a 20 cm. Následně pak byla vypuštěna do místní řeky Romže.

9 Závěry

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo, objasnit hlavní úlohy sboru dobrovolných hasičů v obci. Na základě analýzy a shromáždění informací z literatury a ze zákonů jsem čtenářům objasnil integrovaný záchranný systém, jeho význam a úlohy dobrovolných hasičů. Po přečtení této práce by měl každý chápat co to integrovaný záchranný systém je, jaké složky do něj patří. Také bude vědět jaké úlohy a úkoly sbor dobrovolných hasičů plní v obci. Z výsledků dotazníku je zřejmé, že 92 % ví jaké telefonní číslo použít v případě volání na tísňovou linku. 70 % respondentů potvrdilo aktivitu sboru dobrovolných hasičů. Z dotazníku také vyplynulo, že nejčastějšími aktivitami sboru dobrovolných hasičů v obci jsou pálení čarodějnic, plesy, stavění májky a dětské dny. Lze tedy říct, že obyvatelé jsou se systémem IZS a s fungováním a angažováním SDH spokojeni.

10 Souhrn

V této bakalářské práci se zabývám úlohou sboru dobrovolných hasičů. Bylo tedy nutné popsat integrovaný záchranný systém jako takový, jednotlivé pojmy týkající se integrovaného záchranného systému. Následně jsem se věnoval rozdělení složek na základní a ostatní, které jsem popsal. V další části jsem se věnoval jednotkám požární ochrany a jejími úkoly, které jsem podrobně popsal.

V praktické části, které měla dvě části, jsem vytvořil dotazník a provedl rozhovor. V první části, tedy v dotazníku jsem zjišťoval informovanost obyvatelstva o integrovaném záchranném systému se zaměřením na sbor dobrovolných hasičů a jeho úkoly. V druhé části pak na rozhovor přímo se členy sboru dobrovolných hasičů. Následně jsem obě části vyhodnotil a v práci uvedl výsledky.

11 Summary

In this bachelor thesis i deal with the role of volunteer firemen. It was necessary to describe the integrated rescue system us such, individual concepts realted to the integrated rescue system. Then i dealt with the divison into basic and the other components that i described. I the next part i focused on fire protection units and their tasks, which i described.

In the practical part, which had two parts, I created a questionnaire and conducted an interviw. In the first part, I investigate awareness of the integrated rescue systém with focus on the voluntary firemen and his role. In the second part on the interview with members of volunteer frimen. Then i evaluated both parts and presented the results in my work.

12 Referenční seznam

12.1 Literární zdroje

Blažková, K., Buček, D., Dittrich, D., Dittrichová, Z., Hrubá, A., Kolečák, I., Lukeš, M., Menšíková, D., Musílek, J., Peichlová, M., Rosinová, M., Šiman, J., Tilcerová, E. (2015). *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení* (první). Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Doležel, M., Kyselák, J., Mika, O. J., & Novák, J. (2014). *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Linhart, P. (2006). *Některé otázky ochrany obyvatelstva*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.

Martínek, B., & Tvrdek, J. (2010). *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze.

Mikulka, B., Mikulka, Š., & Piňos, M. (2003). *Výchova dětí v oblasti požární ochrany*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Mikulka, B., Mikulka, Š., & Piňos, M. (2005). *Výchova a prevence v oblasti požární ochrany*. Praha: generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.

Ministerstvo vnitra České republiky. (2016). *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Praha: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality.

Navrátil, L. (2006). *Ochrana obyvatelstva*. České Budějovice: Jihomoravská univerzita.

Novák, J. (2014). *Krizové řízení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Smetana, M., & Kratochvílová, D. (2007). *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava: Zdravotně sociální fakulta.

Šenovský, M., Adamec, V., & Vaněk, M. (2006). *Bezpečnostní plánování*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství.

Vilášek, J., Fiala, M., & Vondrášek, D. (2014). *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum

12.2 Internetové zdroje

Hasičský záchranný sbor České republiky. (2017). *Zákony a předpisy*. Retrieved 6.2.2019 from the World Wide Web: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy-zakony-a-predpisy.aspx>

12.3 Právní předpisy

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

Trestní řád č. 141/1961 Sb.

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR

Zákon č. 361/2003 Sb., Služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě české republiky

Zákon č. 55/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážní České republiky

Vyhláška č. 447/2001 Sb., o báňské záchranné službě